

Republica Moldova
MD- 2001, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73/1
tel: (+373-22) 27-45-65, 27-34-43
fax: (+373-22) 27-06-06
E-mail: office@competition.md
www.competition.md

Республика Молдова
МД- 2001, Кишинэу, бул. Штефан чел Маре ши Сфынт, 73/1
тел. (+373 22) 27-45-65, 27-34-43
факс: (+373-22) 27-06-06
E-mail: office@competition.md
www.competition.md

Nr. ASER-01/423-2640 din 05. 12. 2019

*Doamnei Zinaida Greceanii,
Președintele Parlamentului Republicii Moldova*

Stimate doamnă Președinte,

Prin prezenta, Consiliul Concurenței, în conformitate cu art. 21 alin. (3) din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, Vă prezintă Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anual 2018, aprobat prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-81 din 12.11.2019.

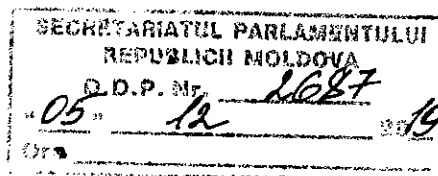
- Anexă: 1. Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-81 din 12.11.2019;
2. Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anual 2018*

Cu respect,

Președinte

Marcel RĂDUCAN

Executor: Lungu Olesea
Telefon: (022)274565

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

DECIZIE

Nr. ASER-81
din 12.11.2019

mun. Chișinău

Plenul Consiliului Concurenței, acționând în temeiul art. 41 alin.(1) lit. s) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, art. 21 alin. (3) din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat și Hotărârii Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței,

DECIDE:

1. A aproba Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anul 2018 (se anexează).
2. A prezenta Parlamentului și Guvernului Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anul 2018.
3. A publica Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anul 2018 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Plenului
Consiliului Concurenței

Marcel RĂDUCAN

RAPORT
PRIVIND AJUTOARELE DE STAT
ACORDATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA
PENTRU ANUL 2018

CUPRINS

Abrevieri și acronime	3
Introducere	4
Capitolul I. Situația social-economică a Republicii Moldova	6
Capitolul II. Analiza ajutorului de stat raportat	8
2.1. Caracterizare generală	8
2.2. Alinierea schemelor de ajutor de stat existente în conformitate cu legislația în domeniul ajutorului de stat	12
2.3. Modalitățile de acordare a ajutorului de stat	20
2.4. Formele de acordare a ajutorului de stat	22
2.5. Obiectivele acordării ajutorului de stat	27
2.6. Furnizorii ajutorului de stat	33
Capitolul III. Măsuri de sprijin cu impact anticoncurențial neseemnificativ	36
3.1. Ajutorul de minimis	36
3.2. Măsurile de sprijin acordate pentru prestarea serviciilor de interes economic general	41
Capitolul IV. Monitorizarea ajutoarelor de stat autorizate	47
4.1. Caracterizare generală	47
4.2. Ajutor de stat pentru dezvoltare regională	47
4.3. Ajutor de stat acordat pentru prestarea serviciilor de interes economic general	52
4.4. Ajutor de stat destinat protecției mediului înconjurător	58
4.5. Ajutor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare	58
4.6. Ajutor de stat pentru salvarea beneficiarilor	59
4.7. Ajutor de stat sectorial	61
Capitolul V. Implementarea Sistemului informațional automatizat "Registrul ajutoarelor de stat"	62
Concluzii și priorități	64
Anexe	66
Anexa I. Anexă Tehnică	66
Anexa II. Lista actelor juridice în baza cărora au fost acordate ajutoarele de stat raportate pentru anul 2018	68
Anexa III. Valoarea ajutorului de stat raportat pe obiective și forme de acordare	73
Anexa IV. Valoarea ajutorului de stat raportat pe forme de acordare și pe furnizori	76

ABREVIERI ȘI ACRONIME

Acord de Asociere	Acordul de Asociere între Republica Moldova pe de o parte și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Statele Membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112 din 02.07.2014 (publicat în Monitorul Oficial Nr. 185-199 din 18.07.2014)
AIPA	Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
Anul de raportare	Perioada 01.01.2018-31.12.2018
APC	Autorități ale administrației publice centrale
APL	Autorități ale administrației publice locale
Banca Mondială	Grupul Băncii Mondiale
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
ÎMM	Întreprinderi mici și mijlocii
Legea cu privire la ajutorul de stat	Legea nr.139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat (publicat în Monitorul Oficial Nr. 166-169a din 16.08.2012)
MO	Monitorul Oficial al Republicii Moldova
p.p.	Puncte procentuale
PI	Parc Industrial
PIB	Produsul Intern Brut
Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020	Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020, aprobat prin Legea nr. 169 din 20.07.2017 (publicat în MO nr. 301-315/533 din 18.08.2017)
SIEG	Servicii de Interes Economic General
SIRASM	Sistemul informațional automatizat “Registrul ajutoarelor de stat”, elaborat în conformitate cu Hotărârea Guvernului Nr.378/2014 pentru aprobarea Conceptului sistemului informațional automatizat „Registrul ajutoarelor de stat” (publicat în Monitorul Oficial Nr. 142-146 din 03.06.2014)
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoarea Adăugată Brută

INTRODUCERE

Politica în domeniul ajutorului de stat este o componentă importantă a politicii de concurență datorită efectelor intervenției statului asupra mediului economic. Monitorizarea permanentă a ajutoarelor de stat se efectuează cu scopul de a exclude denaturarea nejustificată a concurenței și pentru a direcționa mai bine măsurile de sprijin, contribuind astfel la dezvoltarea întregii economii.

Referitor la măsurile de sprijin acordate în anul 2018, Consiliul Concurenței a fost informat de către 281 de furnizori. Informația a fost prezentată de către APC și instituțiile subordonate acestora și de APL de nivelul I și II.

Prezentul raport, fiind al VI raport din domeniu de la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, reprezintă un instrument statistic destinat asigurării transparenței în materie de ajutor de stat, oferind astfel informație relevantă APC și APL pentru elaborarea politicilor în diverse domenii ale economiei naționale și luarea deciziilor privind direcționarea eficientă a resurselor publice disponibile. Totodată, acesta poate constitui o bază informațională pentru diverse cercetări științifice.

Raportul conține analiza atât a ajutoarelor existente, care au continuat a fi acordate în anul de raportare, cât și ajutoarelor noi, ajutoarelor de minimis și măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG.

Raportul dat cuprinde o analiză a valorii, structurii și a tendințelor înregistrate pe parcursul ultimilor 3 ani în acordarea ajutoarelor de stat, ajutoarelor de minimis, măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG, monitorizarea ajutoarelor de stat autorizate, precum și reflectă implementarea SIRASM. Totodată, prezentul raport cuprinde informație privind realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere privind alinierea schemelor de ajutor de stat existent.

Unele măsuri de sprijin au fost oferite pentru mai mulți ani și întru descrierea situației efective privind ajutoarele de stat acordate, este necesară reflectarea dinamică a structurii ajutorului de stat oferit în perioada 2016-2018.

Datele raportate pentru perioada anilor 2016-2017 au fost actualizate și corectate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1112 din 06.10.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat. În perioada de raportare furnizorii au informat Consiliul Concurenței referitor și la alte măsuri de sprijin acordate în anii 2016-2017. De menționat că actualizarea și corectarea datelor privind ajutorul de stat acordat în anii precedenți este în conformitate cu Metodologia UE în domeniul ajutorului de stat. Totodată, informația privind valoarea ajutoarelor de stat și de minimis oferită în anii 2017 și 2018 va fi reactualizată în următoarele rapoarte privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova.

În aspect structural raportul este prezentat sub următorul conținut:

În *Capitolul I* – analiza social-economică a Republicii Moldova pentru anul 2018.

În *Capitolul II* – analiza valorii, structurii și tendințelor înregistrate în acordarea ajutoarelor de stat în anul 2018. Totodată, în capitolul dat sunt prezentate schemele de ajutor de stat aliniate la prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat.

În *Capitolul III* – analiza valorii și a tendințelor înregistrate în acordarea măsurilor de sprijin cu impact anticoncurențial nesemnificativ, și anume a ajutoarelor de minimis și a măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG în anul 2018.

În *Capitolul IV* – principalele constatări privind monitorizarea ajutoarelor de stat autorizate de către Consiliul Concurenței și care au fost în derulare în anul 2018.

Capitolul V - implementarea Sistemului informațional automatizat “Registrul ajutoarelor de stat”.

În *Anexa I* - informații despre sfera ajutoarelor de stat analizate în raport, obiectivele ajutorului de stat și sursele obținerii datelor.

Actele juridice conform cărora au fost acordate măsurile de sprijin în anul 2018 sunt menționate în *Anexa II*.

Situația sumară a ajutoarelor de stat raportate în anul de referință și pentru perioada 2016-2018, pe obiective și forme de acordare, este reflectată în *Anexa III*.

În *Anexa IV* este prezentată informația privind ajutorul de stat oferit pe forme de acordare și pe furnizori de ajutor de stat.

Capitolul I. SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA

În anul 2018, economia mondială a înregistrat o creștere de 3.7%, chiar dacă unele economii au înregistrat o performanță mai slabă, în special Europa și Asia.¹

În Republica Moldova, în anul 2018, PIB a înregistrat o valoare de 190 016 mil. lei (prețuri curente de piață), fiind în creștere (în termeni reali) cu 4%, față de anul 2017 (semidifinitiv).²

La creșterea PIB, în anul 2018 față de anul 2017, au contribuit aproape toate ramurile economiei naționale, contribuții pozitive mai importante având următoarele activități economice: comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transportul și depozitările; activitățile de cazare și alimentație publică (+1.2%); construcțiile (+1.1%); industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+0.7%); agricultura, silvicultura și pescuitul (+0.2%); informațiile și comunicațiile (+0.2%).

VAB pe economie a crescut cu 4.2% față de nivelul anului precedent, contribuind la creșterea PIB cu 3.6%. Volumul impozitelor pe produs s-a majorat cu 1.4% în raport cu anul precedent, contribuind la creșterea și formarea PIB cu 0.2% și cu 13.7%, corespunzător.

Din punct de vedere al utilizării PIB creșterea s-a datorat, în principal: consumului final al gospodăriilor populației (+3.2%) și formării brute de capital fix (+3.1%). O contribuție negativă la creșterea PIB a avut-o exportul net (-3.4%), consecință a aportului mai semnificativ a volumului importurilor de bunuri și servicii la formarea PIB față de cel al exporturilor de bunuri și servicii și a creșterii mai accentuate a volumului importurilor de bunuri și servicii corelată cu o creștere mai redusă a volumului exporturilor de bunuri și servicii.

În anul 2018, exporturile de mărfuri au totalizat 2.7 miliarde dolari SUA, volum superior celui realizat în anul 2017 cu 11.6%. În anul 2018, importurile de mărfuri au constituit 5.8 miliarde dolari SUA, volum superior celui înregistrat în anul 2017 cu 19.3%. Deficitul balanței comerciale a constituit 3.1 miliarde dolari SUA, fiind cu 651.1 mil. dolari SUA (+27.1%) mai mare, comparativ cu cel înregistrat în anul 2017³

În anul 2018, *populația activă* a constituit 1 290.7 mii persoane. Populația ocupată a constituit 1 252.2 mii persoane, fiind în creștere față de nivelul anului 2017 (1 207.5 mii). Numărul șomerilor, conform definiției Biroului Internațional al Muncii a fost de 38.4 mii persoane, fiind cu 13.2 mii persoane mai mic față de anul

¹O expansiune globală slăbită, Fondul Monetar Internațional, Ianuarie 2019, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2019/01/11/weo-update-january-2019>

²Produsul intern brut în anul 2018 și trimestrul IV
<http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6300>

³ Activitatea de comerț exterior a Republicii Moldova în anul 2018*,
<http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6256>

2017. Rata șomajului la nivel de țară a înregistrat valoarea de 3%, fiind mai mică față de cea înregistrată în anul 2017 (4.1%).⁴

În anul 2018, rata medie anuală a inflației indicelui prețului de consum a constituit 3%, fiind cu 3.6 p.p. inferioară celei din anul 2017. Pe parcursul anului 2018, rata anuală a inflației a consemnat o traiectorie descendentă pronunțată. Această evoluție a fost susținută de aprecierea monedei naționale față de valutele țărilor – principali parteneri comerciali. Unele presiuni inflaționiste au fost determinate de ajustarea accizelor și stabilirea prețului minim de comercializare la țigări. Totodată, presiunile din partea creșterii prețurilor la petrol pe piața internațională din anul 2018 au fost parțial atenuate de dinamica ratei de schimb, dar și de înghețarea prețurilor-plafon la carburanți în a doua parte a anului.⁵

În conformitate cu Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 57 995.9 mil. lei, ceea ce constituie 99.8% în comparație prevederile anuale. În raport cu acumulările anului 2018, veniturile au crescut cu 8.7% față de 2017.⁶

În structura veniturilor publice naționale, cea mai mare pondere au deținut impozitele și taxele – 64.9% (37 660.2 mil. lei), din acestea: impozite și taxe pe mărfuri și servicii - 26 091.9 mil. lei, impozite pe venit - 9 338.7 mil. lei, taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe - 1 665.8 mil. lei și impozitele pe proprietate - 563.8 mil. lei. Ca pondere în PIB, impozitele și taxele în anul 2018 au constituit – 19.8 %, cu 0.5 p.p. mai mult față de nivelul anului 2017.⁶

În anul 2018, din suma totală a veniturilor bugetului public național, 64.6% revine veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și 36.9% – veniturilor administrate de către Serviciul Vamal.⁶

În anul 2018, au fost debursate granturi în sumă de 387.4 mil. lei, cu 621.4 mil. lei mai puțin față de anul 2017. În structura veniturilor bugetului public național, granturile au constituit circa 0.7% față de 1.9% în anul 2017. Granturile destinate susținerii bugetului reprezintă circa 13.4%, iar 86.6% sunt destinate proiectelor finanțate din surse externe. Ponderea granturilor în PIB a constituit circa 0.2% față de 0.6% în anul 2017⁶.

Cheltuielile publice au însumat 59 608.9 mil. lei în anul 2018, ceea ce reprezintă 31.4% din PIB și un grad de realizare de 92.3% din prevederile anuale. Comparativ cu anul 2017 cheltuielile bugetului public național au înregistrat o creștere cu 9.3%, iar raportate la PIB, o majorare cu 0.9 p.p față de anul 2017.⁶

Bugetul public național în anul 2018 a înregistrat un deficit în sumă de 1 613 mil. lei. Ca pondere în PIB, acesta a constituit 0.85%, cu 2.52 p.p mai puțin față de prognoza precizată și cu 0.21 p.p mai puțin față de anul 2017.⁶

Politica statului în domeniul ajutorului de stat a fost determinată, inclusiv de evoluția principalilor indicatori macroeconomici.

⁴Forța de muncă în Republica Moldova. Ocupare și șomaj 2018, Biroul Național de Statistică, Chișinău, 2017 http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Forța_de_munca/AFM_2018_rom.pdf

⁵Raport anual 2018, BNM, http://bnm.md/files/RA_2018_ro.pdf

⁶Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2018, <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative>

Capitolul II. ANALIZA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT

2.1. Caracterizare generală

Acțiunile prioritare în domeniul ajutorului de stat pentru anul 2018 au fost: întreprinderea eforturilor în vederea alinierii schemelor de ajutor de stat instituite înainte de 16.08.2013 la acquis-ul UE în materie de ajutor de stat; intensificarea colaborării cu Ministerul Finanțelor în vederea eficientizării mecanismului de raportare și notificare a ajutorului de stat acordat sub formă de facilități fiscale; colaborarea cu furnizorii în vederea modificării actelor juridice a SIEG, prin impunerea obligației de stabilire a indicatorilor de performanță la atribuirea dreptului de gestiune a serviciului public; dezvoltarea și optimizarea SIRASM în vederea eficientizării notificării, raportării și monitorizării ajutorului de stat și ridicarea culturii concurențiale în partea ce ține de ajutor de stat atât în cadrul autorităților publice cât și a întregii societăți. Rezultatele acestor acțiuni sunt redate în prezentul raport.

Ajutorul de stat, descris în prezentul capitol, cuprinde totalitatea măsurilor de sprijin raportate pentru anul 2018, și anume: ajutoarele existente (ajutoarele de stat care au început a fi implementate înainte de intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat) și ajutoarele de stat noi (orice ajutor de stat care nu este un ajutor existent, inclusiv modificările ajutoarelor existente).

În conformitate cu art. 342 alin.(1) din Acordul de Asociere, de la 01.01.2016 Republica Moldova urmează să prezinte un raport la fiecare doi ani, urmând metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat. Cu referire la cele expuse mai sus și în conformitate cu experiența UE⁷ în partea ce ține de analiza ajutoarelor de stat, în prezentul raport ajutorul de stat este examinat separat de măsurile de sprijin acordate pentru SIEG și ajutorul de minimis.

Pentru a realiza o imagine cât mai cuprinzătoare privind ajutoarele de stat raportate, valoarea ajutorului de stat prezentată în Tabelul 1 include ajutoarele de stat acordate întreprinderilor pentru prestarea SIEG și valoarea estimată a măsurilor de sprijin acordate în baza Codului fiscal și a cadrului normativ ce vine în aplicarea acestuia.

Informația prezentată pentru perioada anilor 2016-2017 este diferită de datele pentru aceiași ani prezentată în rapoartele anterioare. Aceasta se datorează faptului că unele din datele raportate pentru perioada anilor 2016-2017 au fost actualizate și corectate de către furnizori. Totodată, au fost prezentate informații suplimentare de către furnizori privind măsurile noi de sprijin acordate în perioada anilor 2016-2017.

⁷ Scoreboard- observații conceptuale și metodologice:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html

**Ajutorul de stat raportat în perioada anilor 2016-2018, inclusiv
ajutorul de stat acordat pentru prestarea SIEG**

Nr.	Indicatorii	2016*	2017*	2018	
				Raportat	Estimată (inclusiv valoarea măsurilor de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale)
1.	Ajutor de stat exprimat în:				
1.1.	<i>mii lei</i>	2 904 415	838 220	1 108 120	1 757 948
1.2.	<i>mii euro**</i>	131 720	40 241	55 853	88 606
2.	Pondere în PIB, %	1.81	0.47	0.58	0.93
3.	Ajutorul de stat pe cap de locuitor*** - lei	817	236	312	496
4.	Ajutorul de stat pe cap de locuitor - euro	37	11	16	25

*datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2016=22.05, anul 2017=20.83; anul 2018=19.84)

*** numărul locuitorilor este în conformitate cu informația plasată pe pagina web a BNS

Valoarea estimată a ajutorului de stat pentru anul 2018 a fost calculată ținând cont de schemele de ajutor de stat aliniate, de prevederile legislației UE în domeniu și informația prezentată pentru anii precedenți. Pentru anul 2018, Ministerul Finanțelor și autoritățile administrative din subordinea acestuia (Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat) au prezentat informația incompletă referitor la măsurile de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale. Informația incompletă se datorează, inclusiv mecanismului de evidență a măsurilor de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale insuficient pentru furnizarea informației necesare la examinarea acestora prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat. Decalajul dintre valoarea ajutorului de stat raportată și estimată s-a micșorat în raport cu anii precedenți, aceasta a fost determinată, inclusiv de **continuarea conclucării Consiliul Concurenței cu Ministerul Finanțelor** în vederea asigurării raportării complete de către furnizor a ajutoarelor de stat oferite sub formă de facilități fiscale. Acțiunea prioritară în acest sens a continuat a fi alinierea schemelor de ajutor de stat existente acordate sub formă de facilități fiscale, în conformitate cu prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat. În acest sens, pe parcursul anului 2018 au fost organizate ședințe comune de lucru cu reprezentanții Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal și Serviciului Fiscal de Stat.

Totodată, se precizează faptul că potrivit Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (2018-2020), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 609/2017, la baza politicii fiscale și vamale pentru perioada 2019-2021 va sta Conceptul de rescriere a Codului

fiscal și a Codului vamal. Acest document vizează armonizarea cadrului legislativ național la prevederile Directivelor Uniunii Europene și perfecționarea cadrului legislativ existent în baza calendarului de armonizare agreat.

În vederea promovării și ridicării culturii concurențiale în domeniul ajutorului de stat, pe parcursul anului 2018, 322 de reprezentanți din 191 de autorități publice centrale și locale (5 APC, 186 APL) au fost instruiți în cadrul a 78 de evenimente organizate de Consiliul Concurenței (conferințe, seminare, ședințe consultative pe diferite subiecte). Întru asigurarea implementării prevederilor legislației cu privire la ajutorul de stat pe întreg teritoriul țării, angajații Consiliului Concurenței au acordat asistență tehnică de specialitate APC și APL de nivelul I și II, în număr de 1 571 consultații telefonice.

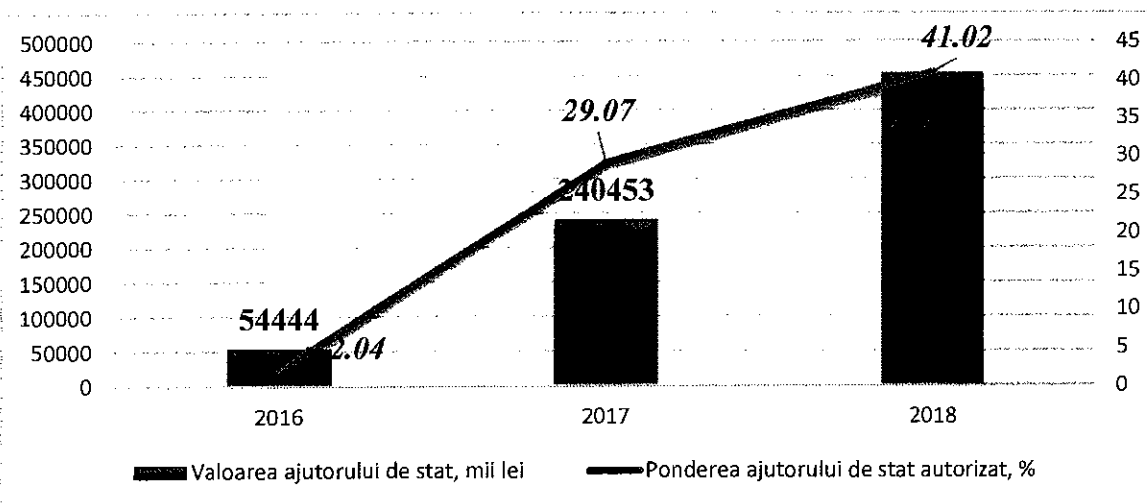
Valoarea ajutorului de stat raportată, pentru anul 2018, a fost de 1 108 120 mii lei sau 0.58% din PIB. Se observă o majorare, atât a valorii ajutorului de stat, cât și a ponderii acesteia în PIB în anul 2018 comparativ cu anul 2017. Evoluția indicatorilor analizați în raport cu anul 2017 a fost determinată, inclusiv de implementarea noilor măsuri de sprijin și majorarea valorii unor măsuri de sprijin raportate comparativ cu anul precedent. Deși, ponderea ajutorului de stat în PIB sa majorat în anul 2018 în raport cu anul 2017, aceasta a continuat a fi până la 1% din PIB.

În anul 2018, ajutorul de stat a fost acordat la 2 290 de persoane juridice și fizice care desfășoară activitate economică.

Din suma totală a ajutorului de stat raportat pentru anul 2018, respectiv 1 108 120 mii lei, valoarea ajutorului de stat autorizată de către Consiliul Concurenței a fost de 454 511 mii lei (41.02% din valoarea totală), diferența fiind reprezentată de ajutoarele existente și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței. În acest sens se remarcă faptul că, ajutorul de stat autorizat de către Consiliul Concurenței în anul 2018 s-a majorat față de anul 2017, atât ca valoare, cât și ca pondere în valoarea totală a ajutorului de stat raportată, fapt datorat conformării furnizorilor la reglementările în domeniul ajutorului de stat (Figura nr. 1).

Figura nr. 1

Ajutorul de stat autorizat

Majorarea valorii ajutorului de stat autorizat de către Consiliul Concurenței în anul 2018 în raport cu anii precedenți se datorează, inclusiv promovării culturii concurențiale în domeniul ajutorului de stat și alinierii schemelor de ajutor de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat.

În continuare este prezentată evoluția nivelului ajutorului de stat raportat, exceptând SIEG, ținând cont de Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat.

Tabelul 2

Ajutorul de stat raportat în perioada anilor 2016-2018

Nr.	Indicatorii	2016*	2017*	2018
1.	Ajutor de stat raportat (exceptând SIEG, valoarea estimată a ajutorului de stat) exprimat în:			
1.1.	<i>mii lei</i>	2 693 270	671 693	929 324
1.2.	<i>mii euro**</i>	122 144	32 246	46 841
2.	Pondere în PIB, %	1.67	0.38	0.49
3.	Ajutorul de stat (exceptând SIEG) pe cap de locuitor*** - lei	758	189	262
4.	Ajutorul de stat (exceptând SIEG) pe cap de locuitor – euro	34	9	13

*datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2016=22.05, anul 2017=20.83; anul 2018=19.84)

*** numărul locuitorilor este în conformitate cu informația plasată pe pagina web a BNS

Valoarea ajutorului de stat raportată pentru anul 2018 a continuat a fi mai mică decât cea înregistrată în anul 2016. Astfel, valoarea ajutorului de stat raportată pentru anul 2018 a diminuat cu 65.49% comparativ cu anul 2016. Diminuarea semnificativă a valorii ajutorului de stat raportată în anul 2018 comparativ cu anul 2016 s-a datorat, inclusiv alinierii unor scheme de ajutor de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat.

Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, furnizorii de ajutor de stat urmau să prezinte separat valoarea măsurilor de sprijin acordate din resursele de stat și din fondurile externe. În conformitate cu practica UE în domeniul ajutorului de stat, resursele acordate de către UE, de Banca Europeană de Investiții, de Fondul European de Investiții sau de instituții financiare internaționale sunt considerate resurse de stat în cazul în care autoritățile naționale au putere discreționară în ceea ce privește utilizarea resurselor respective (în special selecția beneficiarilor). În anul 2018, ajutorul de stat acordat din fonduri externe a constituit 2.40% din valoarea ajutorului de stat raportat.

În anul 2018, ponderea ajutorului de stat raportat în PIB în Republica Moldova a constituit 0.49%. Acest indicator a diminuat cu 1.18 p.p. în anul 2018 în raport cu anul 2016. Această tendință a fost determinată, inclusiv de evoluția valorii ajutorului de stat raportată pentru perioada 2016-2018 și de majorarea valorii PIB.

Exprimat în euro, în anul 2018 valoarea ajutorului de stat a înregistrat o descreștere cu 61.65% în raport cu anul 2016. Această tendință a fost determinată, inclusiv de deprecierea monedei euro în raport cu leul moldovenesc.

În anul 2018 s-a majorat și ajutorul de stat pe cap de locuitor în raport cu anul 2017, fiind în creștere cu 38.48%. Totodată, valoarea indicatorului analizat a diminuat cu 65.44% față de anul 2016.

În anul 2017 a fost aprobat Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020. Unul din obiectivele specifice a Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020 este instituirea unui mecanism performant în domeniul acordării și monitorizării ajutorului de stat pentru reducerea ponderii ajutorului de stat în PIB până la 1% către anul 2020, astfel ajutoarele de stat ar trebui să fie mai puține, dar mai bine direcționate.

Ajutoarele de stat trebuie să fie oferite astfel, încât să fie asigurată direcționarea mai eficientă a resurselor publice, contribuind la corectarea eșecurilor pieței și la dezvoltarea economiei naționale. Important este faptul că, întotdeauna, trebuie să existe o legătură cauzală între oferirea ajutoarelor de stat și eșecurile de piață cărora acestea li se adresează.

Acordarea ajutoarelor de stat este justificabilă doar în zonele/domeniile în care se manifestă diferite eșecuri de piață, iar quantumul/nivelul ajutoarelor acordate trebuie să fie proporțional cu nivelul eșecului care trebuie compensat.

Orice sume excedentare oferite întreprinderilor au potențialul de a acorda acestora un avantaj economic nejustificat, de natură a afecta, în mod excesiv, concurența de pe piață. În această situație, efectele negative ale oferirii ajutoarelor de stat tind să depășească efectele pozitive ale acordării lor.

Oportunitatea acordării ajutoarelor, quantumul acestora, precum și modalitatea concretă sau instrumentul cel mai potrivit de acordare trebuie să fie stabilite prin studii și analize de oportunitate derulate înainte de instituirea efectivă a măsurii de sprijin.

Potrivit bunelor practici internaționale în domeniul ajutorului de stat⁸ se recomandă de a reduce nivelul general al ajutoarelor de stat, astfel încât acest indicator să constituie mai puțin de 1% în PIB, fără a compromite scopul măsurilor de sprijin și anume corectarea eșecurilor pieței.

2.2. Alinierea schemelor de ajutor de stat existent în conformitate cu legislația în domeniul ajutorului de stat

Potrivit art. 341 din Acordul de Asociere, unul din angajamentele asumate de Republica Moldova este alinierea schemelor de ajutoare de stat instituite înainte de 16.08.2013 la acquis-ul UE în materie de ajutor de stat, în termen de 8 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de Asociere. Excepție constituie schemele de ajutoare de stat instituite în temeiul Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere pentru care perioada a fost prelungită până la 10 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de Asociere.

Pe parcursul activității au fost aliniate mai multe măsuri de sprijin implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat. În acest

⁸ COMMUNICATION TO THE SPRING EUROPEAN COUNCIL "Working together for growth and jobs. A new start for the Lisbon Strategy" (COM(2005) 24, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0024&from=EN>)

sens, în colaborare cu Ministerul Finanțelor, a continuat alinierea schemelor de ajutor de stat acordate sub formă de facilități fiscale. Totodată, au fost alinate și schemele de ajutor de stat acordate sub alte forme, precum sunt: subvențiile și/sau subsidiile și reducerile la prețuri de bunuri și servicii furnizate. În continuare sunt prezentate măsurile de sprijin examinate:

- ***Măsura de sprijin privind cu privire la parteneriatul public–privat pentru serviciile de dializă (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-05 din 24.01.2019)***

Măsura de sprijin a fost acordată în conformitate cu Legea nr.179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat, Hotărârea Guvernului nr. 1262/2018 cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, Hotărârea Guvernului nr. 574/2013 cu privire la parteneriatul public–privat pentru serviciile de dializă, Hotărârea Guvernului nr. 1020/2011 cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare și Hotărârea Guvernului nr. 1116/2010 cu privire la parteneriatul public-privat pentru prestarea unor servicii de sănătate.

În cadrul examinării măsurii de sprijin s-a constatat că aceasta constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat. Totodată, ca urmare a evaluării compatibilității ajutorului de stat conform pct. 9 din Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 11 din 30.08.2013, s-a constatat că ajutorul de stat este necesar în vederea operării SIEG și că ajutorul de stat nu denaturează în mod nejustificat concurența, ajutorul produce efecte pozitive în favoarea populației.

- ***Măsura de sprijin privind acordarea facilităților fiscale și vamale la importul de mărfuri în cadrul cooperăției de producție (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-12 din 07.03.2019)***

Măsura de sprijin a fost acordată în baza art. 4 al Codului fiscal, Hotărârii Parlamentului nr. 477/1995 pentru ratificarea Acordului cu privire la condițiile generale și mecanismul de susținere a dezvoltării cooperăției de producție a întreprinderilor și ramurilor din țările membre ale Comunității Statelor Independente, Hotărârii Guvernului cu privire la măsurile de realizare a Acordului referitor la condițiile generale și mecanismul de susținere a dezvoltării cooperăției de producție a întreprinderilor și ramurilor statelor membre ale Comunității Statelor Independente și a Protocolului privind mecanismul de realizare a acestui Acord nr. 369/1995.

Ca urmare a examinării măsurii de sprijin s-a constatat că facilitățile fiscale și vamale acordate la importul de mărfuri în cadrul cooperăției de producție sunt oferite în baza Acordului, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.477/1995, care constituie un tratat internațional. Prin încheierea acestui Acord, Republica Moldova și-a asumat responsabilitatea de aplicare a prevederilor Acordului, inclusiv și art.5 din Acord, fără nici o putere discreționară. Măsura de sprijin examinată rezultă dintr-un tratat internațional. Potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea cu privire la ajutorul de stat, în cazul în care tratatele internaționale care reglementează domeniul ajutorului de stat și la care Republica Moldova este parte stabilesc alte dispoziții și

prevederi decât cele prevăzute în lege, se aplică dispozițiile și prevederile tratatului internațional. Astfel, măsura de sprijin examinată nu este imputabilă statului.

Ținând cont de faptul că măsura de sprijin nu este imputabilă statului, s-a constatat că aceasta nu întrunește cumulativ criteriile prevăzute de prevederile art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat. Prin urmare, măsura de sprijin examinată nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin conform căreia la calcularea impozitului pe venit, agenții economici, producția activităților de bază ale cărora se determina conform Anexei nr.7, aveau dreptul la reducerea venitului impozabil cu o sumă calculată prin înmulțirea salariului mediu anual pe țară din anul precedent anului fiscal de gestiune la creșterea numărului scriptic mediu al salariaților în anul fiscal de gestiune față de anul precedent, dar nu mai mare de venitul impozabil (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-13 din 07.03.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în baza prevederilor art. 24 alin. (16) din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal.

În cadrul examinării facilității fiscale s-a constatat faptul că prevederile art. 24 alin. (16) din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal au fost ulterior modificate. Ca urmare, facilitatea fiscală analizată nu mai corespunde criteriul de selectivitate, fiind astfel o măsură generală.

Cu referire la faptul că măsura de sprijin examinată nu riscă să distorsioneze mediul concurențial, s-a constatat că această facilitate fiscală nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin privind scutirea de la impozitul pe venit a întreprinderilor penitenciare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-31 din 08.05.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în baza prevederilor art. 24 alin. (15) pct. c) din Legea nr. 1164/1997 cu privire la punerea în aplicare a Titlului I și II al Codului fiscal al Republicii Moldova.

În cadrul examinării facilității fiscale s-a constatat faptul că activitatea întreprinderilor penitenciare care angajează deținuți în muncă poate fi apreciată ca non-economică, fiind exercitată pentru a contribui la realizarea prerogativei statului de corectare și reeducare a deținuților prin antrenarea în muncă, ceea ce exceptă aceste întreprinderi de la prevederile normelor cu privire la ajutorul de stat. Totodată, s-a constatat că, situația cu privire la activitatea ÎS „Casa de comerț DIP”, se diferențiază de situația celorlalte întreprinderi penitenciare.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că măsura de sprijin acordată în baza prevederilor art. 24 alin. (15) pct. c) din Legea nr. 1164/1997 cu privire la punerea în aplicare a Titlului I și II al Codului fiscal, nu constituie ajutor de stat în privința întreprinderilor penitenciare care angajează deținuți în muncă, în sensul art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat. Totodată, măsura de sprijin acordată ÎS „Casa de comerț DIP”, constituie un ajutor de minimis în sensul art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin privind facilitățile fiscale și vamale, acordate la achiziționarea și importul echipamentelor noi de producere, agenților economici participanți ai „Programului de susținere și dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-38 din 23.05.2019)***

Măsura de sprijin a fost acordată în temeiul prevederilor art. 7 ale Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind cooperarea tehnică, ratificat prin Legea nr. 225/2008; art. 104 alin. (2) lit. c¹) din Codul fiscal; art. 34 din Codul vamal; art. 28 lit. n) și pct. 1 al notei din Anexa nr. 2 la Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal; pct. 9 din Anexa nr. 2 referitor la proiectul „Promovarea eforturilor privind ajustările structurale economice” din Hotărârea Guvernului nr. 246/2010 cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale aferente realizării proiectelor de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În cadrul examinării s-a constatat faptul că măsurile de sprijin au fost acordate în baza prevederilor Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind cooperarea tehnică, ratificat prin Legea nr. 225/2008, care constituie tratat internațional. Prin încheierea acestui Acord, Republica Moldova și-a asumat responsabilitatea de aplicare a prevederilor Acordului menționat, fără nici o putere discreționară. Măsura de sprijin examinată rezultă dintr-un tratat internațional. Potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea cu privire la ajutorul de stat, în cazul în care tratatele internaționale care reglementează domeniul ajutorului de stat și la care Republica Moldova este parte stabilesc alte dispoziții și prevederi decât cele prevăzute în lege, se aplică dispozițiile și prevederile tratatului internațional. Astfel, măsura de sprijin examinată nu este imputabilă statului.

Ținând cont de faptul că măsura de sprijin nu este imputabilă statului, s-a constatat că facilitățile fiscale și vamale analizate nu întrunesc cumulativ criteriile prevăzute de prevederile art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat. Prin urmare, acestea nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin privind scutirea de la TVA fără drept de deducere a serviciilor legate de jocurile de noroc (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-42 din 06.06.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în baza prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 14) din Codul fiscal. În conformitate cu art. 341 din Acordul de Asociere, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de aliniere a schemelor de ajutor de stat existent la acquis-ul Uniunii Europene. Totodată, potrivit art. 340 din Acordul de Asociere, evaluarea ajutoarelor de stat se va efectua pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a art. 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Ținând cont de prevederile art. 135, alin. (1), lit. (i) a Directivei Uniunii Europene 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe

valoarea adăugată, prin care operațiunile ce țin de pariuri, loterii și alte forme de jocuri de noroc, sunt scutite de TVA și de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, cazul C-58/09 LeoLibra, Plenul Consiliului Concurenței a constatat că, scutițiile de la plata TVA acordate în baza prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 14) a Codului fiscal, nu poate fi calificat ca ajutor de stat în sensul art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin referitor la facilitățile fiscale și vamale la importul de mărfuri autohtone anterior exportate și reintroduse, în termen de 3 ani (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-41 din 06.06.2019)***

Măsura de sprijin a fost acordată în baza art. 103 alin. (2) lit. b) și art. 124 alin. (8) din Codul fiscal, art. 37 din Codul vamal și art. 28 lit. i) din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal.

Ca urmare a examinării măsurii de sprijin s-a constatat că facilitățile fiscale și vamale acordate în baza art. 103 alin. (2) lit. b) și art. 124 alin. (8) din Codul fiscal, art. 37 din Codul vamal și art. 28 lit. i) din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal sunt justificate prin logica fiscală, asigurând respectarea principiului echității fiscale. Prin urmare, măsura de sprijin examinată nu este selectivă.

Ținând cont de faptul că măsura de sprijin nu riscă să distorsioneze mediul concurențial, s-a constatat că aceasta nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin privind scutirea de la TVA fără drept de deducere serviciile legate de îngrijirea bolnavilor și bătrânilor, precum și mărfurile, din contul organizațiilor de binefacere, destinate pregătirii pachetelor pentru bătrânii nevoiași și distribuite lor gratuit (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-51 din 12.07.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în baza art. 103 alin. (1) pct. 9 din Codul fiscal. În cadrul examinării măsurii de sprijin s-a constatat faptul că facilitatea respectivă este justificată în sensul asigurării principiului echității fiscale, prevăzut la art. 6 alin. (8) din Codul fiscal, potrivit căruia sarcina fiscală urmează a fi stabilită în funcție de puterea contributivă a fiecăruia, asigurându-se impunerea diferită a veniturilor, în funcție de mărimea acestora.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că măsura de sprijin nu riscă să denatureze concurența și prin urmare aceasta nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutor de stat.

- ***Măsura de sprijin privind alocarea mijloacelor financiare din sursele Fondului Ecologic Național pentru proiecte ce țin de organizarea și gestionarea sistemului de informație și reclamă ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-71 din 17.10.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în conformitate cu prevederile art. 85 din Legea 515/1993 privind protecția mediului înconjurător și pct. 12, alin. c) din Hotărârea Guvernului nr. 988/1998 despre aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice și constă în alocarea mijloacelor financiare din sursele Fondului

Ecologic Național pentru proiecte ce țin de organizarea și gestionarea sistemului de informație și reclamă ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice.

În cadrul examinării s-a constatat că beneficiarii de finanțare publică din fondurile ecologice pot fi calificați ca exercitând activități neeconomice pentru activitățile de organizare și gestionare a sistemului de informație și reclamă ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice, ceea ce îi exceptă de la prevederile normelor cu privire la ajutorul de stat.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că măsura de sprijin analizată nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin referitor la scutirea de la plata impozitului pe venitul creării și funcționării fondului de garanție al Agenției Servicii Publice, precum și pe venitul destinat acumulării de mijloace prevăzute pentru acoperirea cheltuielilor de deservire și rambursare a creditului extern acordat în vederea implementării Primului Proiect de Cadastru (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-76 din 31.10.2019)***

Măsura de sprijin acordată potrivit art. 24 alin. (15) lit. d) din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal.

În cadrul examinării măsurii de sprijin s-a constatat faptul că facilitatea fiscală analizată este acordată în vederea exercitării unor activități aferente prerogativei statului. Prin urmare, beneficiarul facilității fiscale examinate nu este beneficiar în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că măsura de sprijin examinată nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin referitor la scutirile aplicate utilajului, echipamentului și atributelor de gratificație primite ca donații de Comitetul Național Olimpic și Sportiv și federațiile sportive naționale de profil de la Comitetul Internațional Olimpic, de la federațiile sportive europene și internaționale (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-77 din 31.10.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în baza art. 103 alin. (1) pct. 26) din Codul fiscal nr. 1163/1997, art. 28 lit. o) și pct. 2 din Nota la Anexa nr.2 la Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal.

În cadrul examinării s-a constatat că măsurile de sprijin raportate de către Serviciul Vamal întrunesc cumulativ criteriile prevăzute de prevederile art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat. Totodată, s-a estimat faptul că valoarea scutirilor aplicate la importul utilajelor transmise întreprinderilor, inclusiv beneficiarilor indirecti ai măsurii de sprijin, nu depășesc pragul ajutorului de minimis.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că măsurile de sprijin examinate constituie ajutor de minimis pentru beneficiarii direcți (Comitetul Național Olimpic și Sportiv și federațiile sportive naționale) și indirecti ai echipamentelor sportive angajați într-o activitate economică.

- ***Măsura de sprijin privind scutirea de la plata impozitului pe venit a asociațiilor de economii și împrumuturi (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-79 din 07.11.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în baza prevederilor art. 53² din Codul fiscal. Potrivit art. 340 din Acordul de Asociere, evaluarea ajutoarelor de stat se va efectua pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a art. 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Cu referire la jurisprudența UE în domeniul ajutorului de stat, în cadrul examinării măsurii de sprijin s-a constatat faptul că asociațiile de economii și împrumut nu pot fi, în principiu, considerate ca fiind într-o situație de fapt și de drept comparabilă cu aceea a societăților comerciale, derogarea fiind justificată de natura sau economia generală a sistemului. Astfel, criteriul de selectivitate nefiind îndeplinit.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că măsura de sprijin examinată nu riscă să distorsioneze mediul concurențial, prin urmare, nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutor de stat.

- ***Măsura de sprijin referitor la scutirea aplicată la importul de capsule din aluminiu cu diametru de peste 21 mm subpoziția tarifară „ex.8309 90 100” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-84 din 14.11.2019)***

Măsura de sprijin a fost acordată în baza Anexei nr.1 al Legii nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, ulterior fiind abrogată prin Legea nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor. Prin Legea nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor, subpoziția tarifară „ex.8309 90 100” (capsule din aluminiu cu diametru de peste 21 mm) a fost modificată în subpoziția „8309 90 100” (capsule din plumb; capsule din aluminiu cu diametru de peste 21 mm), pentru care s-a stabilit taxă vamală de 0%. Ca urmare a examinării măsurii de sprijin s-a constatat că facilitatea vamală nominalizată acordată în baza Acordului de Asociere, Acordurilor de comerț liber cu țările CSI, Acordului de Comerț Liber dintre Republica Moldova și Republica Turcia și prevederilor Protocolului Adițional la Acordul de Amendare și Aderare la Acordul Central European de Comerț Liber (CEFTA) pentru produsele originare din țările care fac parte la aceste Acorduri, rezultă dintr-un acord internațional. Prin încheierea acestor Acorduri, Republica Moldova și-a asumat responsabilitatea de aplicare a prevederilor acestor Acorduri, fără nici o putere discreționară. Măsura de sprijin examinată rezultă dintr-un tratat internațional. Potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea cu privire la ajutorul de stat, în cazul în care tratatele internaționale care reglementează domeniul ajutorului de stat și la care Republica Moldova este parte stabilesc alte dispoziții și prevederi decât cele prevăzute în lege, se aplică dispozițiile și prevederile tratatului internațional. Astfel, măsura de sprijin examinată nu este imputabilă statului. Ținând cont de faptul că măsura de sprijin nu este imputabilă statului, s-a constatat că aceasta nu întrunește cumulativ criteriile prevăzute de prevederile art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat. Prin urmare, măsura de sprijin

examinată nu poate fi calificată ca ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

Facilitatea vamală examinată, care nu este oferită în baza Acordului de Asociere, Acordurilor de comerț liber cu țările CSI, Acordului de Comerț Liber dintre Republica Moldova și Republica Turcia și prevederilor Protocolului Adițional la Acordul de Amendare și Aderare la Acordul Central European de Comerț Liber (CEFTA), întrunește cumulativ criteriile de determinare a unui ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutor de stat. Totodată, valoarea acestei măsuri de sprijin examinate nu depășește pragul de 2 000 000 lei per beneficiar. Astfel, prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că aceasta constituie ajutor de minimis în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

- ***Măsura de sprijin privind alocarea mijloacelor financiare din sursele Fondului Ecologic Național pentru proiecte ce țin de lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor de producție, a altor situații ce pot aduce prejudicii mediului (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-88 din 14.11.2019)***

Măsura de sprijin este acordată în conformitate cu prevederile art. 85 din Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător și pct. 12 lit. f) din Hotărârea Guvernului nr. 988/1998 despre aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice. Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că măsura de sprijin analizată constituie ajutor de stat și este compatibilă cu mediul concurențial normal în sensul art. 4 lit. b) al Legii cu privire la ajutorul de stat.

În vederea alinierii schemelor de ajutor de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, au fost examinate ***măsurile de sprijin acordate rezidenților incubatoarelor de afaceri***. Măsurile de sprijin examinate constau în acordarea spațiilor la un preț mai mic decât cel pe piață rezidenților incubatorului de afaceri și acordarea instruirilor gratis rezidenților. În urma examinării s-a constatat că măsurile de sprijin acordate sub formă de reducere la plata locațiunii și oferirea instruirilor gratis rezidenților incubatoarelor de afaceri constituie scheme de ajutor de minimis.

Totodată, în cadrul examinării schemelor de ajutor de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat s-a constatat faptul că unele măsuri de sprijin nu mai sunt în vigoare, acestea fiind excluse din lista schemelor de ajutor de stat existent, și anume:

- măsura de sprijin privind acordarea facilităților fiscale destinate implementării proiectului de reconstrucție a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare din mun. Chișinău;
- măsura de sprijin privind scutirea de vărsarea la buget a TVA la mărfurile produse și serviciile prestate de întreprinderile penitenciare;
- măsura de sprijin privind susținerea financiară și facilitățile acordate pentru crearea a noi locuri de muncă;
- măsurile de sprijin privind stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a absolvenților instituțiilor de învățământ superior înregistrați la

- agenții, ale căror studii au fost finanțate de la bugetul de stat și stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a absolvenților cu dizabilități;
- măsura de sprijin privind scutirile și/sau reducerile de la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii pentru construcția școlii-grădinițe în com. Cotul Morii, r. Hîncești, în urma inundațiilor din vara anului 2010;
 - măsura de sprijin privind Apelul de propuneri de proiecte nr. 2 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, lansat de Fondul pentru Eficiență Energetică;
 - măsura de sprijin acordată în conformitate cu Proiectul "Energie și Biomasă" în cadrul Programului de susținere și dezvoltare a sectorului producerii combustibilului din biomasă solidă în Republica Moldova, Componenta 1.2. "Comercializarea în rate a echipamentului de brichetare/peletizare a biomasei" și Hotărârrea Guvernului nr. 216/2010;
 - măsura de sprijin privind emiterea garanțiilor financiare, prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor, în baza produsului de garantare a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor,

Ca urmare a alinierii schemelor de ajutor de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, a ratificării Acordului de Asociere și a modificărilor survenite în legislația națională, valoarea ajutoarelor de stat existente aliniate a constituit circa 113 mil. lei.

2.3. Modalitățile de acordare a ajutorului de stat

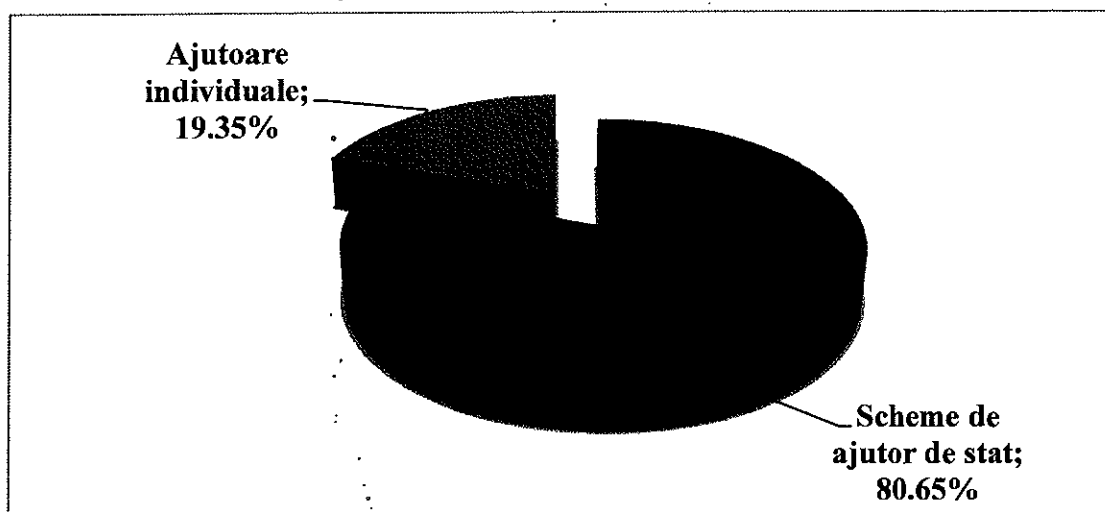
Întreprinderile din Republica Moldova pot beneficia de măsuri de sprijin fie ca ajutoare individuale, fie prin intermediul unor scheme de ajutor de stat.

Schema de ajutor de stat, în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat, este orice act în baza căruia pot fi acordate ajutoare de stat beneficiarilor definiți în cuprinsul actului într-un mod general și abstract, fără a fi necesare măsuri suplimentare de punere în aplicare, sau orice act în baza căruia ajutoarele care nu sunt legate de un proiect specific pot fi acordate unuia sau mai multor beneficiari pentru o perioadă nedeterminată de timp și/sau într-un quantum nedeterminat.

Ajutorul individual este ajutorul de stat care nu este acordat în baza unei scheme de ajutor de stat, sau este acordat în baza unei scheme care trebuie notificată în mod individual.

Pentru anul 2018, furnizorii de ajutor de stat au raportat 62 de măsuri de sprijin acordate, exceptând SIEG. Potrivit Figurii nr. 2 privind structura măsurilor administrate de către furnizori în anul 2018, raportat la modalități de acordare a ajutoarelor de stat, se constată că furnizorii au ales în continuare implementarea schemelor de ajutor de stat, acestea fiind 80.65% din numărul total de măsuri raportate.

**Structura ajutorului de stat raportat pentru anul 2018
ca ajutoare individuale sau scheme de ajutor de stat**

Din punct de vedere valoric, de asemenea, au fost oferite mai multe ajutoare de stat prin intermediul schemelor. Cea mai semnificativă schemă de ajutor de stat, din acest punct de vedere, a fost implementată de către AIPA, care a avut drept scop stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, care face parte din măsura nr.2 privind efectuarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea produselor agricole, din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 455 din 21.06.2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

O situație comparativă a acestor modalități de acordare, ținând cont de cuantumul ajutoarelor de stat acordate prin intermediul schemelor sau ca ajutoare individuale, este prezentată în Tabelul 3.

Ținând cont de Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, în continuare va fi prezentată o analiză mai detaliată a ajutorului de stat oferit în dependență de modalitățile de acordare, exceptând măsurile de sprijin oferite pentru prestarea SIEG. Analiza măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG în dependență de modalitățile de acordare va fi prezentată în Capitolul 3, secțiunea nr. 3.2. din Raportul dat.

Tabelul 3

**Valoarea și structura ajutoarelor de stat raportat
în dependență de modalitățile de acordare în perioada anilor 2016-2018**

Nr	Tipul ajutorului de stat	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Ajutorul de stat (exceptând SIEG)							
1.	Scheme de ajutor de stat	2 665 528	98.97	634 720	94.50	883 496	95.07
2.	Ajutoare individuale	27 742	1.03	36 974	5.50	45 828	4.93
	TOTAL	2 693 270	100	671 693	100	929 324	100

Nr	Tipul ajutorului de stat	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Ajutorul de stat (inclusiv SIEG)							
1.	Scheme de ajutor de stat	2 691 377	92.67	665 654	79.41	925 681	83.54
2.	Ajutoare individuale	213 038	7.33	172 566	20.59	182 439	16.46
	TOTAL	2 904 415	100	838 220	100	1 108 120	100

Potrivit datelor prezentate în Tabelul 3 se observă că ponderea ajutoarelor de stat acordate prin intermediul schemelor (exceptând SIEG) a rămas practic la același nivel în perioada 2016-2018.

Experiența UE arată că ajutoarele de stat acordate prin scheme sunt, de regulă, mai puțin nocive pentru mediul concurențial. Acordarea măsurilor de sprijin, preponderent prin intermediul schemelor de ajutor de stat, sporește gradul de accesibilitate al măsurilor de sprijin, astfel înregistrând o creștere a numărului de operatori economici eligibili și creând premisele necesare pentru o dezvoltare social-economică durabilă.

În vederea eficientizării acordării ajutorului de stat și aplicarea bunelor practici internaționale în domeniul ajutorului de stat, este necesar de a continua implementarea măsurilor de sprijin prin intermediul schemelor de ajutor de stat.

2.4. Formele de acordare a ajutorului de stat

Pentru a acorda ajutoare de stat, furnizorii pot utiliza diverse forme de sprijinire a beneficiarilor. În funcție de politica publică într-un anumit domeniu și de specificul întreprinderilor care vor fi sprijinite, furnizorul alege o formă de acordare a ajutorului de stat, care oferă cea mai bună posibilitate de îndeplinire a obiectivului propus. Totodată, este necesar de menționat că noțiunea de ajutor de stat este o noțiune obiectivă care nu ține cont de forma de acordare, dar de efectele acesteia asupra economiei naționale.

Ajutorul de stat poate fi exprimat prin transmiterea de bunuri publice, inclusiv sub formă de mijloace financiare, către un beneficiar sau prin renunțarea furnizorului la anumite venituri viitoare, certe sau posibile pe care le-ar obține de la un beneficiar.

Furnizorii de ajutor de stat au oferit măsuri de sprijin întreprinderilor care activează pe teritoriul Republicii Moldova, ca:

- 1) renunțări la veniturile bugetare;
- 2) cheltuieli bugetare.

În anul 2018, valoarea ajutorului de stat raportat sub formă de renunțări la veniturile bugetare a constituit 38.34% din valoarea totală a ajutorului de stat. Ponderea ajutorului de stat acordat sub formă de renunțări la veniturile bugetare s-a majorat nesemnificativ în anul 2018 comparativ cu anul 2017, și anume cu 1.78 p.p., totodată, în raport cu anul 2016 aceasta a diminuat cu 49.76 p.p.

În anul 2018, ponderea ajutorului de stat raportat sub formă de cheltuieli bugetare din valoarea totală a ajutorului de stat a constituit 61.66%, înregistrând o creștere semnificativă de 49.76 p.p. față de anul 2016. Această tendință s-a datorat, inclusiv alinierii unor scheme de ajutor de stat implementate până la intrarea în

vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, majorării bugetului a unor scheme de ajutor de stat oferite sub formă de subvenții și/sau subsidii și a implementării măsurilor noi de sprijin acordate sub forma nominalizată.

Valoarea ajutorului de stat din perspectiva cheltuielilor și renunțării bugetare înregistrate în perioada 2016-2018, este prezentată în Tabelul 4.

Tabelul 4

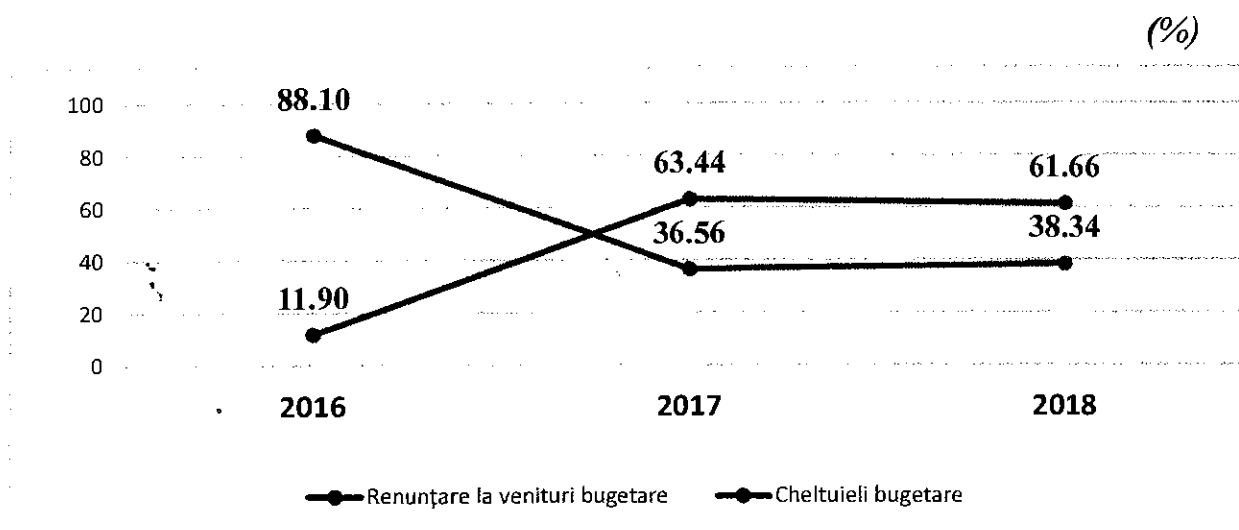
Valoarea și structura ajutorului de stat raportat, din perspectiva cheltuielilor/renunțării bugetare înregistrate în perioada anilor 2016-2018

Nr.	Categoria	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Ajutorul de stat (exceptând SIEG)							
1.	Renunțare la venituri bugetare	2 372 832	88.10	245 565	36.56	356 347	38.34
2.	Cheltuieli bugetare	320 438	11.90	426 128	63.44	572 977	61.66
	TOTAL	2 693 270	100	671 693	100	929 324	100
Ajutorul de stat (inclusiv SIEG)							
1.	Renunțare la venituri bugetare	2 541 665	87.51	355 005	42.35	475 973	42.95
2.	Cheltuieli bugetare	362 751	12.49	483 216	57.65	632 147	57.05
	TOTAL	2 904 415	100	838 220	100	1 108 120	100

Structura ajutorului de stat raportat din perspectiva cheltuielilor/renunțării bugetare a fost determinată de forma acordării ajutorului de stat de către furnizori. Structura ajutorului de stat raportat din perspectiva cheltuielilor/renunțării bugetare în perioada 2016-2018 și dinamica acesteia este prezentat în Figura nr. 3.

Figura nr. 3

Structura și dinamica ajutorului de stat raportat (exceptând SIEG) din perspectiva cheltuielilor/renunțării bugetare în perioada anilor 2016-2018

Potrivit Figurii nr.3, începând cu anul 2017 se observă o modificare esențială a structurii ajutorului de stat din perspectiva cheltuielilor/renunțărilor bugetare care a fost păstrată și în anul 2018. Cu referire la practica internațională în domeniul ajutorului de stat, oferirea celei mai mari ponderi a ajutorului de stat sub formă de cheltuieli bugetare în anul 2018 este mai puțin dăunătoare pentru concurență și totodată, mai transparente și mai simplu de cuantificat în cazul schemelor de ajutor de stat sau ajutoarelor individuale. Astfel, în anul 2018 se denotă o tendință pozitivă în dinamica măsurilor de sprijin acordate de către stat.

Valoarea anuală a ajutoarelor de stat, în funcție de forma prin care întreprinderile au beneficiat de aceste măsuri de sprijin, este prezentată în Tabelul 5.

Cu referire la Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, în continuare va fi prezentată o examinare mai detaliată a ajutorului de stat oferit în dependență de formele de acordare, exceptând măsurile de sprijin oferite pentru prestarea SIEG. Se precizează faptul că, analiza măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG în dependență de formele de acordare va fi prezentată în Capitolul 3, secțiunea nr. 3.2. din Raportul dat.

Tabelul 5

Valoarea și structura ajutorului de stat raportat în funcție de forma de acordare, în perioada anilor 2016-2018

Nr	Forma de acordare	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	320 438	11.90	426 128	63.44	524 059	56.39
2.	Alocații bugetare	0	0	0	0	48 917	5.26
3.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	2 360 521	87.65	231 838	34.52	318 290	34.25
4.	Acordare a unor împrumuturi în condiții preferențiale	881	0.03	562	0.08	440	0.05
5.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	6 656	0.25	6 365	0.95	1 235	0.13
6.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	4 774	0.18	6 800	1.01	36 382	3.91
	TOTAL	2 693 270	100	671 693	100	929 324	100

În anul 2018, valoarea ajutorului de stat raportat sub formă de subvenții și/sau subsidii a înregistrat un trend ascendent cu 22.98% față de anul 2017 și, respectiv 63.54% față de anul 2016. Această tendință a fost determinată, inclusiv de implementarea noilor măsuri de sprijin acordate sub formă de subvenții și/sau subsidii și creșterea bugetului a unor scheme de ajutor de stat acordate sub forma analizată. Cea mai mare pondere a ajutorului de stat sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost oferit, în anul 2018, pentru dezvoltare regională, constituind 52.29% din total. Totodată, ponderea ajutoarelor de stat raportate sub formă de subvenții și/sau subsidii a diminuat în anul 2018 cu 7.05 p.p. în raport cu anul 2017, fapt determinat, atât de introducerea în anul de raportare a unei noi forme de ajutor de stat aferente transmiterii de mijloace financiare în baza alocațiilor bugetare⁹, cât și majorarea ponderii ajutorului de stat acordat sub formă de reduceri de preț la bunuri și serviciile furnizate.

În anul 2018, valoarea ajutorului de stat raportat sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii a crescut cu 37.29% față de anul 2017. Această majorare a fost cauzată inclusiv de implementarea schemei noi de ajutor de stat privind perceperea impozitului unic pentru rezidenții parcului de tehnologii informaționale "*Moldova IT Park*".

Cea mai mare cotă a ajutoarelor de stat sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor și a altor plăți obligatorii au fost acordate pentru dezvoltare regională, aceasta fiind de 52.88%. Se remarcă faptul că, o pondere semnificativă a ajutoarelor de stat oferite sub forma analizată au fost acordate în baza Codului fiscal și a Legii nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal. Măsurile date de sprijin au fost implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, prin urmare aceste măsuri nu au fost notificate la Consiliul Concurenței și nu au fost examinate prin prisma prevederilor legislației în domeniul ajutorului de stat, dar urmează a fi aliniată la standardele UE.

Valoarea ajutorului de stat raportat sub forma unor împrumuturi în condiții preferențiale s-a micșorat de la 881 mii lei în anul 2016 la 440 mii lei în anul 2018. Micșorarea valorii ajutorului de stat raportat sub forma unor împrumuturi în condiții preferențiale a fost determinată, inclusiv de alinierea schemelor de ajutor de stat la prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat și finalizarea perioadei de implementare a unor măsuri de sprijin. În anul 2018, cea mai mare pondere a ajutorului de stat acordat sub forma analizată a fost oferit pentru susținerea IMM.

Valoarea ajutorului de stat raportat sub formă de garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice (întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public) s-a micșorat în anul 2018 cu 80.59% față de anul 2017. Această evoluție a fost determinată, inclusiv de actualizarea și corectarea informației prezentate de către furnizori în perioadele precedente. Ajutoarele de stat raportate sub formă analizată au fost oferite pentru dezvoltare regională.

⁹ Art. 6 alin. (2) din Legea cu privire la ajutorul de stat a fost modificată prin Legea nr. 141/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative

În anul 2018, valoarea și ponderea ajutorului de stat raportată sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate s-a majorat semnificativ în raport cu anii precedenți. Această majorare a fost determinată de implementarea noilor măsuri de sprijin oferite sub forma analizată. Cea mai mare pondere a ajutorului de stat sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate (inclusiv transmiterea cu titlul gratuit) a fost acordată pentru dezvoltarea sectorială.

Pentru anul 2018 au fost raportate măsuri de sprijin oferite sub formă de alocații bugetare, ca urmare a introducerii modificărilor la art. 6 din Legea cu privire la ajutorul de stat. Cea mai mare pondere a ajutorului de stat oferite sub formă de alocații bugetare a fost orientată spre promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural.

Date privind valoarea ajutoarelor de stat raportate pe forme și obiective de acordare pot fi găsite în Anexa III.

Ponderea ajutorului de stat de natura renunțărilor la venituri bugetare în valoarea totală a ajutorului de stat, înregistrată în anul 2018, a fost determinată de quantumul ajutoarelor de stat raportat sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii.

Ponderea valorii ajutorului de stat sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii în valoarea ajutorului de stat de natura renunțărilor la venituri bugetare raportată a scăzut de la 99.48% în anul 2016 până la 89.32% în anul 2018. Această tendință a fost determinată inclusiv de majorarea ponderii măsurilor de sprijin oferite sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate. Astfel, ponderea măsurilor de sprijin oferite sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate s-a majorat de la 0.20% în anul 2016 până la 10.21% în anul 2018.

După cum s-a specificat, în anul 2018 ponderea ajutorului de stat de natura cheltuielilor bugetare a constituit 61.66% din valoarea ajutorului de stat raportat. Valoarea acestui indicator a fost determinată de ajutorul de stat oferit sub formă de subvenții și/sau subsidii și alocații bugetare. Astfel, ponderea ajutorului de stat acordat sub formă de subvenții și/sau subsidii a constituit 91.46% și alocații bugetare- 8.54% din cheltuielile bugetare.

Se remarcă faptul că, experiența internațională atestă că ajutorul de stat de natura renunțărilor la venituri bugetare (scutiri și reduceri de la plata taxelor și impozitelor, anulare a penalităților și majorărilor de întârziere la plata obligațiilor către stat etc.) sunt, de regulă, mai nocive pentru economia de piață decât cele sub forma cheltuielilor bugetare (subvenții, subsidii, etc.).

Ajutoarele de stat din categoriile cheltuielilor bugetare (subsidii, subvenții, etc.) sunt considerate mai puțin dăunătoare pentru concurență și totodată, mai transparente și mai simplu de cuantificat în cazul schemelor de ajutor de stat sau ajutoarelor individuale.

Prin urmare, este necesar continuarea întreprinderii măsurilor în vederea majorării ponderii ajutoarelor de stat oferite sub formă de cheltuieli bugetare conform celor mai bune practici internaționale în domeniul ajutorului de stat.

2.5. Obiectivele acordării ajutorului de stat

În conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat, cu excepția derogărilor stabilite în art.4 și art.5, acordarea ajutorului de stat este considerată incompatibilă cu mediul concurențial normal.

În art. 5 din Legea cu privire la ajutorul de stat sunt specificate obiectivele conform cărora ajutoarele de stat pot fi considerate compatibile cu mediul concurențial normal, și anume: ajutorul destinat să remedieze o perturbare gravă a economiei; ajutorul pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă; ajutorul acordat pentru susținerea IMM; ajutorul pentru cercetare, dezvoltare și inovare; ajutorul destinat protecției mediului înconjurător; ajutorul acordat beneficiarilor ce prestează SIEG; ajutorul acordat pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate; ajutorul pentru înființarea de întreprinderi de către femeile antreprenor; ajutorul sectorial, în funcție de sectoarele de activitate ale economiei naționale; ajutorul pentru dezvoltarea regională.

Evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat cu un mediu concurențial normal se face în funcție de obiectivul principal stabilit la alocarea acestora.

În prezentul raport sunt analizate ajutoarele de stat în funcție de obiectivul principal la acordare:

- 1. Ajutoare de stat pentru obiective orizontale** se referă la ajutoarele de stat acordate persoanelor juridice și fizice care desfășoară activitate economică, indiferent de domeniu de activitate al acestuia, pentru realizarea în bune condiții a unor acțiuni, cum ar fi: promovarea investițiilor, IMM pentru consultanță și participarea lor la târguri, instruirea angajaților, crearea de noi locuri de muncă, cercetare-dezvoltare și inovare, protecția mediului și alte obiective.
- 2. Ajutoare de stat pentru obiective sectoriale** se referă la ajutoarele de stat destinate unui anumit domeniu de activitate economic, spre exemplu: dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații electronice în bandă largă, serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, pentru întreprinderile feroviare, sectorul financiar, etc.
- 3. Ajutoare de stat pentru dezvoltare regională** sunt destinate pentru susținerea să favorizeze dezvoltarea economică a anumitor regiuni defavorizate prin sprijinirea investițiilor și a creării de noi locuri de muncă, prin extinderea și diversificarea activităților economice ale întreprinderilor situate în regiunile slab dezvoltate și prin încurajarea întreprinderilor să înființeze noi unități în aceste regiuni. Ajutorul de stat regional cuprinde ajutorul pentru investiții acordat întreprinderilor mari, mici și mijlocii, ajutoarelor regionale pentru întreprinderile mici nou-create cât și, în anumite circumstanțe excepționale, ajutoarele pentru operare.
- 4. Ajutoare pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural** sunt ajutoarele destinate pentru obiective și activități culturale precum sunt: muzee, arhive, biblioteci, centre sau spații artistice și culturale, teatre, opere, săli de concert, alte organizații care se ocupă cu spectacole live, instituții care se ocupă cu patrimoniul filmografic și alte infrastructuri, organizații și instituții artistice și culturale similare; patrimoniul material, imobil și mobil, inclusiv

siturile arheologice, monumentele, siturile și clădirile istorice; patrimoniul natural legat de patrimoniul cultural sau dacă este recunoscut în mod oficial ca patrimoniu cultural sau natural de către autoritățile publice competente ale statului, etc.

5. Ajutoarele destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale.

6. Ajutor de stat acordat beneficiarilor pentru prestarea SIEG este ajutorul de stat sub forma compensațiilor acordate beneficiarilor cărora le-a fost încredințată prestarea unor SIEG. Se precizează faptul că, SIEG sunt activități economice care sunt destinate populației și sunt în interesul societății, dare pe care întreprinderile nu le-ar presta (sau le-ar presta în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea, tratamentul egal sau accesul universal) fără intervenție publică.

Valoarea ajutorului de stat raportat pe obiective este prezentat sintetic în Tabelul 6.

Tabelul 6

Valoarea și structura ajutorului de stat raportat pe obiective, în perioada anilor 2016-2018

Nr.	Obiectivul	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Obiective orizontale	172 451	6.40	157 239	23.41	148 665	16.00
1.1.	Cercetare-dezvoltare și inovare	72 329	2.69	74 912	11.15	97 656	10.51
1.2.	Protecția mediului	20 937	0.78	28 383	4.23	29 346	3.16
1.3.	Pentru susținerea IMM	9 844	0.37	29 533	4.40	2 441	0.26
1.4.	Ajutor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	69 219	2.57	16 358	2.44	19 223	2.07
1.5.	Ajutor pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate	123	0.01	8 053	1.20	0	0
2.	Ajutor sectorial, în funcție de sectoarele de activitate ale economiei naționale	260 032	9.65	133 467	19.87	173 978	18.72
3.	Ajutor de stat pentru dezvoltare regională	2 100 241	77.98	258 929	38.55	445 989	47.99
4.	Ajutor pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural	122 059	4.53	122 059	18.17	160 692	17.29
5.	Ajutoare destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități	38 487	1.43	0	0	0	0

Nr.	Obiectivul	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
	naturale sau de alte situații excepționale						
6.	Valoarea ajutorului de stat (exceptând SIEG)	2 693 270	100	671 693	100	929 324	100
7.	SIEG	211 145	7.27	166 527	19.87	178 796	16.14
8.	Valoarea ajutorului de stat (inclusiv SIEG)	2 904 415	100	838 220	100	1 108 120	100

*Ponderea ajutorului de stat pentru SIEG în total ajutor de stat, inclusiv ajutor de stat acordat pentru prestarea SIEG

Pordnind de la experiența UE în partea ce ține de analiza ajutoarelor de stat, în continuare vor fi analizate ajutoarele de stat raportate, cu excepția SIEG.

Cea mai mare ponderea a ajutorului de stat raportat, pentru anul 2018, a continuat a fi acordat pentru dezvoltare regională. Ponderea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională în valoarea totală a ajutorului de stat raportat s-a majorat de la 38.55% în anul 2017 până la 47.99% în anul 2018. Această majorare a fost determinată, inclusiv de creșterea bugetului unor scheme de ajutor de stat și implementarea măsurilor noi de sprijin.

Cea mai semnificativă măsură de sprijin oferită pentru dezvoltare regională, înregistrând cota de 61.44% din valoarea totală, a fost ajutorul de stat notificat de către AIPA privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, care face parte din măsura nr. 2 privind efectuarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea produselor agricole, din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Valoarea ajutorului de stat pentru obiective sectoriale oferit în anul 2018 a diminuat cu 33.09% față de anul 2016. Evoluția dată a valorii ajutorului de stat poate fi apreciat ca pozitiv, fiind în corespundere cu bunele practici internaționale, conform cărora ajutoarele de stat pentru obiective sectoriale sunt privite mai nocive pentru mediul concurențial în raport cu ajutoarele de stat pentru dezvoltare regională și ajutoarele de stat orizontale.

O pondere semnificativă a ajutorului de stat pentru obiective sectoriale sunt ajutoare de stat existente și implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat. Prin urmare, măsurile de sprijin menționate urmează a fi examinate de către Consiliul Concurenței prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat și aliniate la acquis-ul UE în domeniul ajutorului de stat în conformitate cu angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere de către Republica Moldova.

Ponderea și valoarea ajutoarelor de stat orizontale a diminuat în anul 2018, în raport cu anul precedent, cauzat inclusiv de finisarea perioadei de implementare a unor măsuri. Cea mai mare cotă a ajutoarelor de stat orizontale, 64.73%, au deținut măsurile de sprijin acordate de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Agriculturii,

Dezvoltării Regionale și Mediului și Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare prin schemele de ajutor de stat oferite în sfera științei și inovării.

Valoarea ajutorului de stat pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural a înregistrat o creștere cu 31.65% în raport cu anii 2016-2017. Această majorare a fost determinată de creșterea bugetului schemei de ajutor de stat acordată pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural. Dinamica ponderii valorii ajutorului de stat oferit pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural a fost determinată de valoarea ajutorului de stat raportată pentru alte obiective.

Măsura de sprijin acordată pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului a fost orientată spre *susținerea instituțiilor teatrale-concertistice*. Se remarcă faptul că, măsura dată a fost implementată până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat.

Potrivit experienței internaționale în domeniul ajutorului de stat, de regulă, ajutoarele de stat orizontale și pentru dezvoltare regională au un impact mai puțin nociv asupra mediului concurențial și din aceste considerente sunt mai acceptate în comparație cu ajutoarele de stat sectoriale. Astfel, în anul 2018 se atestă un nivel constant al structurii ajutorului de stat în raport cu anul precedent prin orientarea celei mai mari ponderi a ajutorului de stat spre obiective regionale și orizontale în conformitate cu cele mai bune practici internaționale în domeniu.

O analiză mai detaliată referitor la ajutoarele de stat raportate pe obiective este prezentată în continuare.

Obiective orizontale

Structura valorii ajutorului de stat pe obiective orizontale a variat în perioada anilor 2016-2018 (Tabelul 7).

Tabelul 7

Valoarea și structura ajutorului de stat raportat pe obiective orizontale, în perioada anilor 2016-2018

Nr.	Obiectivul orizontal	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Pentru susținerea ÎMM	9 844	5.71	29 533	18.78	2 441	1.64
2.	Cercetare, dezvoltare și inovare	72 329	41.94	74 912	47.64	97 656	65.69
3.	Protecția mediului	20 937	12.14	28 383	18.05	29 346	19.74
4.	Ajutor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	69 219	40.14	16 358	10.40	19 223	12.93
5.	Ajutor pentru salvare	123	0.07	8 053	5.12	0	0
	TOTAL	172 451	100	157 239	100	148 665	100

Din datele prezentate în Tabelul 7, rezultă că în anul 2018 cea mai mare pondere din valoarea ajutoarelor de stat acordate pe obiective orizontale au deținut ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare, reprezentând 65.69% din valoarea ajutoarelor de stat orizontale raportate, fiind în ascendență cu 18.05 p.p comparativ cu anul precedent. Valoarea ajutorului de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare raportat s-a majorat cu 30.36% în anul 2018 față de anul 2017. Majorarea valorii și ponderii ajutorului de stat enunțat a fost determinată, inclusiv de majorarea bugetului la unele scheme de ajutor de stat oferite pentru cercetare, dezvoltare și inovare.

Cea mai semnificativă schemă de ajutor de stat acordată pentru cercetare, dezvoltare și inovare a fost implementată de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, fiind orientată spre dezvoltarea și asigurarea financiară a sferei științei și inovării în domeniul sănătății.

Valoarea și ponderea ajutoarelor de stat oferite pentru susținerea ÎMM a diminuat semnificativ în anul 2018 față de anii precedenți. Acest fapt a fost cauzat, inclusiv de finisarea perioadei de implementare a unor scheme. Cea mai mare pondere a ajutorului de stat oferit pentru susținerea ÎMM a deținut măsura de sprijin acordată de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în cadrul schemei "Reduceri acordate întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM) pentru protecția invențiilor, soiurilor de plante, mărcilor comerciale, denumirilor de origine a produsului, desenelor și modelelor industriale". Se remarcă faptul că, această măsură de sprijin a fost implementată până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și, prin urmare nu a fost notificată la Consiliul Concurenței. În conformitate cu prevederile art. 341 din Acordul de Asociere, această schemă urmează a fi aliniată la acquis-ul UE în materie de ajutor de stat.

În anul 2018, valoarea și ponderea ajutoarelor de stat oferite pentru protecția mediului s-au majorat comparativ cu anii precedenți. Ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru protecția mediului din valoarea ajutoarelor de stat pe obiective orizontale a constituit 19.74%, înregistrând o creștere de 1.69 p.p comparativ cu anul 2017 și 7.60 p.p față de anul 2016. La rândul său, valoarea ajutorului de stat pentru protecția mediului s-a majorat în anul de raportare cu 3.39% și 40.16% comparativ cu anul 2017 și, respectiv cu anul 2016.

Cea mai semnificativă schemă de ajutor de stat acordată pentru protecția mediului a fost implementată de Serviciul Vamal și a constat în micșorarea cu 50% a cotei accizului pentru autoturismele cu motor hibrid de la poziția tarifară "8703".

Valoarea ajutorului de stat oferit pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă s-a majorat cu 17.51% în anul 2018 în raport cu anul 2017. Totodată, s-a majorat ponderea valorii ajutorului de stat nominalizat cu 2.53 p.p. în anul 2018 față de anul 2017.

Potrivit informației prezentate de către furnizori, cea mai semnificativă măsură de sprijin raportată pentru instruirea angajaților și crearea de noi locuri de muncă a fost oferită de către Serviciul Fiscal de Stat, prin intermediul schemei "Scutirea de plată a TVA aferentă mărfurilor produse și serviciilor prestate de către organizațiile și întreprinderile societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor". Schema de ajutor de stat nominalizată a fost implementată până la intrarea în vigoare

a Legii cu privire la ajutorul de stat și, prin urmare nu a fost examinată de către Consiliul Concurenței. În conformitate cu prevederile art. 341 din Acordul de Asociere, această schemă urmează a fi aliniată la acquis-ul UE în materie de ajutor de stat.

Obiective sectoriale

În anul 2018, valoarea ajutorului de stat pentru obiective sectoriale a diminuat cu 33.09% comparativ cu anul 2016. Ponderea ajutorului de stat pentru obiective sectoriale a constituit 18.72% din valoarea ajutorului de stat raportat pentru anul 2018, în scădere cu 1.15 p.p. față de anul 2017 și în creștere cu 9.07 p.p. comparativ cu anul 2016. Această tendință a fost determinată, inclusiv de numărul și valoarea măsurilor de sprijin pentru obiective sectoriale raportate pentru perioada examinată.

În anul 2018, Agenția Proprietății Publice a notificat măsura de sprijin ce urma a fi acordată SA „Moldtelecom”. Măsura de sprijin a constat în scutirea SA „Moldtelecom” de la plata dividendelor în bugetul de stat a unei părți din profitul net obținut în anul 2017 în valoare de 36 mil. lei, forma ajutorului de stat fiind renunțarea la obținerea unor venituri de pe urma fondurilor publice administrate preferențial. Obiectivul acordării ajutorului de stat este ajutor sectorial acordat pentru dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații electronice în bandă largă, resursele financiare urmând a fi folosite de beneficiar în vederea: (i) dezvoltării rețelelor de comunicații electronice în bandă largă și asigurarea disponibilității accesului la aceste rețele în toate localitățile, și (ii) rețehnologizării sau modernizării rețelelor de comunicații electronice în bandă largă. Ca urmare a examinării notificării, Plenul Consiliului Concurenței, a constatat faptul că măsura de sprijin notificată constituie ajutor de stat și este compatibilă cu mediul concurențial normal (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-12 din 22.03.2018*).

Cea mai mare pondere a ajutorului de stat pentru obiective sectoriale au fost acordate pentru sectorul farmaceutic, fiind urmat de sectorul transportului rutier de călători. Totodată, au fost raportate ajutoare de stat și pentru alte sectoare ale economiei naționale, precum: transport feroviar, transport aerian, etc.

În anul 2018, cele mai multe ajutoare de stat pe obiective sectoriale au fost raportate sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii, acestea constituind 67.14% din valoarea totală. Diminuarea ponderii ajutorului de stat pentru obiective sectoriale oferite sub formă de facilități fiscale a fost determinată de implementarea noilor măsuri de sprijin acordate sub alte forme.

O parte din valoarea ajutorului de stat pe obiective sectoriale reprezintă ajutoarele de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat. Ținând cont de faptul că unele din aceste măsuri de sprijin au fost implementate prin intermediul schemelor de ajutor de stat, acestea urmează a fi aliniate la acquis-ul UE în domeniul ajutorului de stat în conformitate cu angajamentelor asumate de către Republica Moldova prin Acordul de Asociere.

Ajutoare de stat pentru dezvoltare regională

Potrivit Hărții ajutoarelor regionale a Republicii Moldova, toate regiunile de dezvoltare din țară sunt eligibile pentru acordarea ajutoarelor de stat pe obiectivul analizat, cu o intensitate maximă admisibilă de 50%. În conformitate cu practica UE în domeniu, aceasta este determinată de dezvoltarea economică a regiunii, densitatea populației, nivelul șomajului în regiunile în cauză și de alți indicatori. Potrivit normelor UE, întreg teritoriul al Republicii Moldova corespunde criteriilor ce caracterizează regiunea defavorizată.

În anul 2018, ponderea valorii ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a fost de circa 48% din valoarea totală a ajutorului de stat raportat (potrivit Tabelului 6). Valoarea ajutoarele de stat autorizate de către Consiliul Concurenței a constituit 85.70%, diferența constituind ajutoarele implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței.

Valoarea ajutorului de stat notificat în anul 2018 pentru dezvoltare regională s-a majorat de la 185 234 mii lei în anul 2017 până la 382 226 mii lei în anul 2018. Această evoluție s-a datorat, inclusiv creșterii capacității instituționale a furnizorilor în aplicarea legislației în domeniul ajutorului de stat și promovării culturii concurențiale.

În anul 2018, cea mai mare pondere a ajutorului pentru dezvoltare regională a fost acordată sub formă de subvenții și/sau subsidii (alcătuind 61.44% din totalul ajutorului de stat pentru dezvoltare regională). Cota majoritară a ajutorului de stat pentru dezvoltare regională oferit sub formă de subvenții și/sau subsidii relevă un impact benefic asupra mediului concurențial în raport cu alte forme de acordare.

În anul de raportare, Ministerul Economiei și Infrastructurii a notificat schema de ajutor de stat privind *aplicarea impozitului unic pentru rezidenții parcului din domeniul tehnologiei informației "Moldova IT park"*. În urma examinării măsurii de sprijin notificate, Consiliul Concurenței a constatat că măsura data constituie ajutor de stat, în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-17 din 29.03.2018*).

De asemenea, Consiliul Concurenței a autorizat schema de ajutor de stat notificată de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură privind *stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare*. Măsura de sprijin enunțată prevede acordarea, prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, subvențiilor pentru suportul investițiilor destinate prelucrării și comercializării produselor agricole (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-73 din 11.10.2018*).

2.6. Furnizorii ajutorului de stat

Potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat, furnizorii de ajutor de stat au obligația de a prezenta anual Consiliului Concurenței, până la data de 31 martie, informația privind ajutoarele de stat acordate în anul precedent anului raportării.

Furnizor al ajutorului de stat, în conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat, este orice autoritate a administrației publice centrale ori a unei unități administrativ-teritoriale sau orice persoană juridică care administrează direct ori

indirect resursele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale. Resursele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale sunt totalitatea patrimoniului, inclusiv sub formă de mijloace financiare ce aparțin statului, unităților administrativ-teritoriale, unității teritoriale autonome Găgăuzia.

Legea cu privire la ajutorul de stat prevede și noțiunea de “inițiator al ajutorului de stat”, care este autoritate abilitată să inițieze proiecte de acte juridice ce implică acordarea unor ajutoare de stat.

Cele mai multe din măsurile de sprijin raportate, pentru anul 2018, au fost acordate de către APC, acestea constituind circa 87% din numărul total de măsuri raportate, iar cele acordate de APL circa 13%. În acest sens, se precizează faptul că APC sunt principalii furnizori de ajutoare de stat acordate, cu excepția SIEG. Cât privește APL, acestea acordă în special ajutoare pentru prestarea SIEG și ajutoare de minimis.

Potrivit valorii ajutorului de stat raportat pentru anul 2018, se remarcă faptul că 99.35% din valoarea totală a fost oferită de APC. În Tabelul 8 este prezentată valoarea ajutorului de stat raportat pe furnizorii de ajutor de stat.

Tabelul 8

***Valoarea ajutorului de stat raportat
în dependență de furnizori, în perioada anilor 2016-2018***

Nr.	Furnizorul	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	AIPA	97 549	3.62	179 782	26.77	274 010	29.48
2.	Serviciul Fiscal de Stat	207 389	7.70	118 062	17.58	231 617	24.92
3.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	144 789	5.38	146 763	21.85	186 422	20.06
4.	Serviciul Vamal	2 108 473	78.29	97 897	14.57	77 403	8.33
5.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	44 638	1.66	49 127	7.31	47 656	5.13
6.	APL	6 703	0.25	16 929	2.52	6 048	0.65
7.	Alți furnizori (APC și persoane juridice)	83 730	3.11	63 133	9.40	106 168	11.42
	TOTAL	2 693 270	100	671 693	100	929 324	100

În anul 2018, cei mai mari furnizori de ajutor de stat au fost AIPA, Serviciul Fiscal de Stat și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. AIPA a continuat oferirea măsurilor de sprijin în cadrul schemei de ajutor de stat privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, care face parte din măsura nr.2 privind efectuarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea produselor agricole, din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 455 din 21.06.2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural. În cadrul schemei date au beneficiat de ajutor de stat 568 de întreprinderi.

Serviciul Fiscal de Stat a acordat măsuri de sprijin în cadrul mai multor scheme de ajutor de stat orientate spre suportul rezidenților parcului de tehnologie

informațională “Moldova IT Park”, Zonelor Economice Libere, dezvoltarea sectorului farmaceutic etc.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a acordat măsuri de sprijin în cadrul a 3 scheme de ajutor de stat orientate spre susținerea instituțiilor teatral-concertistice, suportul programelor și proiectelor culturale, finanțarea științei și inovării.

Ponderea ajutorului de stat raportat de Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal a constituit 33.25% din valoarea totală a ajutorului de stat. Valoarea acestui indicator s-a micșorat în raport cu anii precedenți, această diminuare a fost determinată, inclusiv de alinierea unor scheme de ajutor de stat acordate în baza legislației fiscale și vamale.

Date privind valoarea și formele ajutoarelor de stat acordate de furnizorii de ajutor de stat pot fi găsite în Anexa IV.

În anul 2018, APC au raportat cele mai multe măsuri de sprijin prin intermediul schemelor de ajutor de stat, acestea constituind circa 92.59% din numărul total de măsuri de sprijin acordate de către APC. APL au oferit doar măsuri de sprijin ca ajutoare individuale.

Cea mai mare pondere a ajutorului de stat acordat sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost oferită de către AIPA, deținând 52.29%, în cadrul schemei privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, care face parte din măsura nr.2 privind efectuarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea produselor agricole, din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 455 din 21.06.2017.

Principalul furnizor de ajutor de stat care a raportat măsurile de sprijin sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii, pentru anul 2018 este Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal, acestea deținând 97.09% din valoarea totală a ajutorului de stat raportat sub forma dată. Această valoare semnificativă a indicatorului analizat a fost determinat de faptul că Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat dețin atribuții de administrare fiscală.

În concluzie, valoarea ajutorului de stat raportată pentru anul 2018 a fost până la 1% din PIB, ceea ce este în conformitate cu pct. 40 din Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017–2020. La fel ca și în anul 2017, cea mai mare pondere a ajutorului de stat a fost acordată pentru dezvoltare regională, care se consideră că are un impact mai puțin nociv asupra mediului concurențial.

Totodată, cea mai mare pondere din ajutoarele de stat acordate sub formă de facilități fiscale și vamale sunt implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, fiind acordate în baza actelor normative în vigoare la data adoptării, fără a fi fundamentate pe o analiză economică ex-ante a impactului măsurilor respective asupra mediului concurențial și a fi identificat clar obiectivul de acordare a acestora. În acest sens, măsurile de sprijin acordate întreprinderilor prin legislația fiscală și vamală urmează a fi revizuite prin prisma Legii cu privire la ajutorul de stat. Totodată, în vederea realizării angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere de către Republica Moldova și a Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat, aceste măsuri de sprijin urmează a fi aliniate la acquis-ul UE în domeniul ajutorului de stat.

Capitolul III. MĂSURI DE SPRIJIN CU IMPACT ANTICONCURENȚIAL NESEMNICATIV

3.1. Ajutorul de minimis

Ajutorul de minimis este ajutor având un echivalent valoric sub pragul de 2 mil. lei, acordat aceluiași beneficiar într-o perioadă maximă de 3 ani, indiferent de forma acestuia și de obiectivul urmărit, cu condiția să nu fie legat de activități de export. Ajutoarele destinate acoperirii costurilor de participare la târguri comerciale sau a costurilor studiilor sau serviciilor de consultanță necesare pentru lansarea unui produs nou sau existent pe o piață nouă nu constituie, în mod normal, ajutoare destinate activităților legate de export.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, ajutoarele de minimis urmează a fi acordate în conformitate cu Regulamentul privind ajutorul de minimis (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.2 din 30.08.2013, publicat în MO Nr. 222-227 din 11.10.2013).

Ajutorul de minimis poate fi acordat în toate sectoarele economiei naționale cu anumite excepții. Astfel, nu pot fi acordate ajutoare de minimis pentru activitățile legate de export, și anume legate de cantitățile exportate, ajutoarele destinate înființării și funcționării unei rețele de distribuție sau destinate altor cheltuieli curente legate de activitatea de export. De asemenea, ajutoarele de minimis nu pot fi acordate întreprinderilor aflate în dificultate, fiind aplicate prevederile Regulamentului privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.6 din 30.08.2013, publicat în MO Nr.243-247 din 01.11.2013)).

Se consideră că valoarea ajutorului de minimis este relativ mică și nu afectează concurența dintre întreprinderi și nici tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, astfel, fiind exceptată de la obligația de notificare.

În anul 2018, *valoarea ajutorului de minimis* raportată a fost de 127 393 mii lei ceea ce a constituit o creștere cu 32.58% față de anul 2017 și cu 30.90% comparativ cu anul 2016. Această creștere a fost determinată, inclusiv de implementarea noilor măsuri de sprijin și majorarea valorii schemelor de ajutor de minimis raportate.

Exprimat în euro, valoarea ajutorului de minimis s-a majorat în anul 2018 față de anii 2016-2017. Această tendință a fost determinată, inclusiv de majorarea valorii ajutorului raportat și fluctuația cursului valutar.

Tabelul 9

Valoarea ajutorului de minimis raportat, în perioada anilor 2016-2018

Nr.	Indicatorul	2016	2017	2018
1.	Valoarea ajutorului de minimis, <i>mii lei</i>	97 324	96 090	127 393
2.	Valoarea ajutorului de minimis, <i>mii euro*</i>	4 854	4 209	6 421

**calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2016=20.05, anul 2017= 22.83; anul 2018= 19.84)*

Datele raportate pentru perioada anilor 2016-2017 au fost actualizate și corectate în conformitate cu informația prezentată de către furnizori.

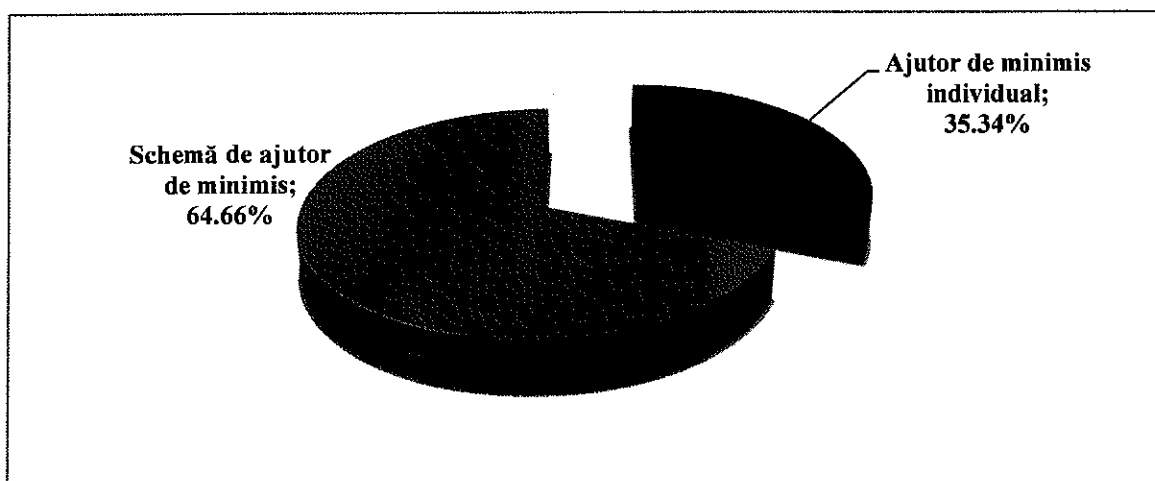
Din valoarea totală a ajutorului de minimis raportat pentru anul 2018, cea mai mare pondere (93.39%) a constituit ajutorul de minimis acordat din sursele de stat. Cât privește ajutorul de minimis acordat *din fondurile externe*, acesta a constituit 6.61% din valoarea totală. Cea mai semnificativă schemă de ajutor de minimis finanțată din fondurile externe a fost măsura de sprijin acordată în cadrul Proiectului Ameliorarea Competitivității (PAC II) de către Unitatea de Implementare a Proiectului Băncii Mondiale de Ameliorare a Competitivității.

Pentru anul 2018, furnizorii au raportat **424 de măsuri de ajutor de minimis**. Cele mai multe ajutoare de minimis au fost raportate de APL, acestea constituind 92.69% din numărul total de măsuri raportate pentru anul 2018. Potrivit valorii ajutorului de minimis raportat pentru anul 2018, 60.06% din valoarea totală a fost oferită de APC.

Potrivit Figurii nr.4, în anul 2018 cea mai mare pondere a ajutorului de minimis (64.66%), din punct de vedere a valorii raportate, a fost acordată prin intermediul schemelor de ajutor de minimis.

Figura nr. 4

**Structura ajutoarelor de minimis raportată pentru anul 2018
ca ajutoare de minimis individuale/scheme de ajutoare de minimis**

O analiză comparativă a ajutoarelor de minimis raportate pentru perioada 2016-2018, potrivit *modalității de acordare*, este prezentată în Tabelul 10.

Tabelul 10

**Valoarea și structura ajutorului de minimis raportat
conform modalităților de acordare în perioada anilor 2016-2018**

Nr.	Tipul ajutorului de minimis	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Ajutor de minimis individual	34 776	35.73	31 446	32.73	45 015	35.34
2.	Schemă de ajutor de minimis	62 548	64.27	64 644	67.27	82 378	64.66
	TOTAL	97 324	100	96 090	100	127 393	100

Din datele prezentate în Tabelul 10, se observă că în anul 2018 s-a majorat valoarea ajutoarelor de minimis acordate *prin scheme de ajutor de minimis* în raport cu anii precedenți. Una din cele mai semnificative scheme de ajutor de minimis raportate pentru anul 2018 este măsura de sprijin acordată prin intermediul *Programului de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1"*. Măsura de sprijin a fost acordată întreprinderilor de pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru lansarea/dezvoltarea activității antreprenoriale. Astfel, în anul de raportare, în cadrul Programului de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1" au beneficiat de ajutor de minimis 209 de întreprinderi.

Valoarea ajutorului de minimis, raportat în *funcție de forma de acordare*, este prezentată în Tabelul 11.

Tabelul 11

**Valoarea și structura ajutorului de minimis
raportat în perioada anilor 2016-2018, în funcție de forma de acordare**

Nr.	Forma de acordare ¹⁰	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	67 504	69.36	66 507	69.21	83 712	65.71
2.	Alocații bugetare	40	0.04	279	0.29	537	0.42
3.	Anularea și preluarea de datorii	-	-	-	-	1 710	1.34
4.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	3 211	3.30	2 990	3.11	4 716	3.70
5.	Împrumuturi în condiții preferențiale	1 862	1.91	1 917	2.00	1 754	1.38
6.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	120	0.12	806	0.84	324	0.25
7.	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	940	0.97	198	0.21	1 520	1.19
8.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	23 646	24.30	23 393	24.34	33 118	26
	TOTAL	97 324	100	96 090	100	127 393	100

Cea mai mare pondere a ajutorului de minimis raportat pentru anul 2018 a fost oferit *sub formă de subvenții și/sau subsidii*, fiind 65.71% din valoarea total raportată. Ponderea ajutoarelor de minimis acordate sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost *practic la același nivel ca și în anii precedenți*.

¹⁰ Modificate prin Legea nr. 141/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Cât privește valoarea ajutorului de minimis oferit dub formă de subvenții și/sau subsidii, aceasta s-a majorat cu 25.87% în anul 2018 în raport cu anul 2017 și 24.01% față de anul 2016.. Tendința dată a fost determinată, inclusiv de implementarea noilor măsuri de sprijin.

Cea mai mare pondere a ajutorului de minimis acordat sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost oferit de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii în cadrul *Programului de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1"* și *Programului-pilot "Femei în afaceri"*.

În anul 2018, valoarea ajutoarelor de minimis acordate sub formă de **reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate** s-a majorat în raport cu anii precedenți, și anume cu 41.57% față de anul 2017 și cu 40.06% comparativ cu anul 2016. Această dinamică a valorii ajutorului de minimis acordat sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate a fost determinată, inclusiv de aplicarea de către furnizori a legislației în domeniul ajutorului de stat la calcularea valorii măsurilor de sprijin, majorarea numărului măsurilor de sprijin raportate sub forma examinată și alinierea schemelor de ajutor de stat implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat.

Cea mai mare cotă a ajutorului de minimis acordat sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței a fost oferită întreprinderilor ce prestează SIEG, și anume: servicii de alimentare cu apă, canalizare, servicii poștale, etc. Beneficiarii măsurilor date de sprijin au fost: ÎM „Corjova - Service”, ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Vulcănești”, ÎM ”Servicii Comunale Bolohan”, etc.

În anul 2018, valoarea și ponderea ajutorului de minimis acordat sub formă de **scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii** s-a majorat în raport cu anii precedenți. Astfel, valoarea ajutorului de minimis oferit sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii a crescut cu 46.87% față de anul 2016. Creșterea valorii ajutorului de minimis raportat sub forma nominalizată a fost determinată, inclusiv de majorarea valorii unor măsuri de sprijin raportate și implementarea noilor ajutoare de minimis.

Cea mai mare pondere din ajutoarele de minimis acordate sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii au fost măsurile de sprijin oferite de către Serviciul Vamal în cadrul schemei ” Scutiri aplicate la importul mijloacelor de transport cu titlu gratuit (donație), indiferent de termenul de exploatare, destinate pentru scopuri medicale, clasificate la pozițiile tarifare “8702” și “8703”; pentru stingerea incendiilor, clasificate la poziția tarifară 870530000; pentru curățarea străzilor, pentru împrăștiat materialele, pentru colectarea deșeurilor, clasificate la poziția tarifară “8705”.

Valoarea ajutorului de minimis oferit sub formă de **împrumuturi în condiții preferențiale** a diminuat cu 5.80% în anul 2018 în raport cu anul 2016, ceea ce a fost determinată, inclusiv de finisarea perioadei de implementare a unor măsuri de sprijin. Măsura de sprijin oferita sub forma analizată a fost acordată de către Agenția Rezerve Materiale în cadrul schemei instituite în baza Legei nr.589/1995 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare.

Valoarea ajutorului de minimis acordat sub formă de *garanții în condiții preferențiale* a diminuat de circa 2.5 ori în anul 2018 în raport cu anul 2017. Această diminuare a fost determinată de micșorarea numărului de măsuri de sprijin raportate sub forma de garanții în condiții preferențiale în anul 2018 în raport cu anul precedent.

Cea mai mare cotă a ajutoarelor de minimis acordate sub formă de garanții în condiții preferențiale a fost acordată Direcția de Producție Apă-Canal din or.Ștefan Vodă de către Primăria or.Ștefan Vodă, în vederea prestării SIEG.

Ajutorul de minimis acordat sub forma de *investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent* s-a majorat în perioada analizată și anume de la 940 mii lei la 1 520 mii lei. Această creștere a fost determinată, inclusiv de valoarea măsurilor de sprijin raportate sub forma analizată.

În anul 2018, au fost raportate sub formă de alocații bugetare și, anularea și preluarea de datorii. Se precizează faptul că, măsurile date au fost oferite întreprinderilor în vederea prestării SIEG.

În anul 2018 ajutoarele de minimis au fost raportate pentru susținerea ÎMM, prestarea SIEG, protecția mediului înconjurător, dezvoltare regională, cercetare, dezvoltare și inovare, obiective sectoriale, etc. *Valoarea ajutorului de minimis raportat pe obiective* este prezentat sintetic în Tabelul 12.

Tabelul 12

Valoarea și structura ajutorului de minimis raportat pe obiective, în perioada anilor 2016-2018

Nr.	Obiectiv	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Obiective orizontale	85 767	88.13	85 860	89.35	114 955	90.24
1.1.	<i>Susținerea ÎMM</i>	53 309	54.77	55 439	57.70	74 113	58.18
1.2.	<i>SIEG</i>	30 798	31.64	26 708	27.80	39 183	30.76
1.3.	<i>Pentru protecția mediului înconjurător</i>	0	0	2 141	2.23	1 390	1.09
1.4.	<i>Pentru cercetare, dezvoltare și inovare</i>	1 459	1.50	1 315	1.37	0	0
1.5.	<i>Pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă</i>	201	0.21	257	0.27	269	0.21
2.	Ajutor pentru dezvoltare regională	2 158	2.21	1 572	1.64	2 968	2.33
3.	Obiective sectoriale	6 652	6.83	4 874	5.07	9 465	7.43
4.	Promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural	2 632	2.70	3 661	3.81	0	0
5.	Alte obiective	115	0.12	122	0.13	5	0.004
	TOTAL	97 324	100	96 089	100	127 393	100

În anul 2018, circa 90% din valoarea ajutorului de minimis raportat a fost acordat pentru **obiective orizontale**. Ponderea ajutorului de minimis raportat pentru obiective orizontale în valoarea totală a ajutorului de minimis practic s-a păstrat la nivelul anului 2017. Cât privește valoarea ajutorului de minimis pentru obiective orizontale, aceasta s-a majorat cu circa 34% în anul 2018 în raport cu anii precedenți. Această majorare a valorii ajutorului de minimis a fost determinată, inclusiv de implementarea noilor măsuri de sprijin și creșterea valorii măsurilor de sprijin raportate.

Din analiza datelor prezentate în Tabelul 12 rezultă că, în anul 2018, ponderea cea mai însemnată au avut-o ajutoarele de stat acordate pentru susținerea IMM (58.18%), urmată de prestarea SIEG (30.76%). În acest sens, se precizează că cea mai semnificativă măsură de sprijin implementată pentru susținerea IMM este *Programului de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1"*, care este destinat lucrătorilor migrați și/sau rudelor de gradul întâi ai acestora care doresc să investească în lansarea sau/și dezvoltarea unei afaceri proprii¹¹.

Valoarea ajutoarelor de minimis sectoriale a crescut cu 42.26% în anul 2018 în raport cu anul 2016. Această evoluție a fost determinată, inclusiv de majorarea numărului de măsuri de sprijin oferite pentru **obiective sectoriale**. Cea mai semnificativă schemă de ajutor de minimis raportată pentru obiective sectoriale a fost implementată de către Consiliul Audiovizualului. Această schemă de ajutor de minimis a constat în acordarea resurselor financiare radiodifuzorilor din Republica Moldova pentru dezvoltarea și stimularea producerii emisiunilor autohtone de interes social, civic, cognitiv, educativ și cultural.

Ajutoarele de minimis pentru **dezvoltare regională** s-au majorat de circa 1.89 ori față de anul 2017. Această tendință a fost determinată de majorarea numărului măsurilor de sprijin raportate de către furnizori.

Prin urmare, în rezultatul întreprinderii acțiunilor de creștere a capacității instituționale a furnizorilor în aplicarea prevederilor legislației cu privire la ajutorul de stat și, în special, în partea ce ține de ajutoarele de minimis **s-a majorat semnificativ numărul și valoarea ajutoarelor de minimis raportate**.

3.2. Măsurile de sprijin acordate pentru prestarea serviciilor de interes economic general

SIEG este activitate economică ce are o importanță deosebită pentru cetățeni și dacă nu ar fi intervenția statului acestea nu ar putea fi furnizate consumatorilor. Astfel de servicii pot fi: alimentarea cu apă potabilă, evacuarea apelor uzate, colectarea deșeurilor menajere, etc.

Obligația de serviciu public este impusă furnizorului prin atribuirea unei sarcini și pe baza unui criteriu de interes general menit să asigure că serviciul este furnizat în condiții care îi permit să își îndeplinească misiunea.

Obligațiile ce revin întreprinderilor cărora le este încredințată prestarea unor SIEG au în vedere, în general, aspecte precum: continuitate din punct de vedere cantitativ și calitativ, adaptabilitate la cerințele consumatorilor, accesibilitate egală

¹¹ Programul PARE 1+1, Organizația pentru Dezvoltarea IMM, <https://www.odimm.md/ro/component/content/article/70-programul-pare.html>

și nediscriminatorie la serviciul public, transparență decizională și protecția utilizatorilor, asigurarea sănătății și calității vieții, etc. Impunerea acestor condiții de către autoritățile publice poate fi acompaniată de măsuri de sprijinire a activității desfășurate de întreprinderile respective. Condiția principală pentru acordarea măsurii de sprijin trebuie să aibă în vedere compensarea totală sau parțială a diferenței dintre costurile rezultate din prestarea acestui serviciu și veniturile relevante ale companiei, luând în considerare un profit rezonabil în realizarea acestor obligații.

Valoarea măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG este prezentată în Tabelul 13.

Tabelul 13

***Valoarea măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG,
în perioada anilor 2016-2018***

Nr. ord.	Indicatorul	2016	2017	2018
1.	Valoarea măsurilor de sprijin pentru prestarea SIEG			
1.1.	<i>mii lei</i>	241 942	193 235	217 979
1.2.	<i>mii euro*</i>	10 972	9 277	10 985

*calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2016= 22.05; anul 2017= 20.83, anul 2018=19.84)

Datele raportate pentru perioada anilor 2016-2017 au fost actualizate și corectate în conformitate cu informația prezentată de către furnizori.

Valoarea măsurilor de sprijin prezentată în Tabelul 13 cuprinde valoarea ajutorului de stat și valoarea ajutorului de minimis acordat pentru SIEG. Valoarea ajutorului de stat oferit pentru prestarea SIEG a fost 178 796 mii lei, ceea ce a constituit 82.02% din valoarea totală a măsurilor de sprijin raportate pentru SIEG. Diferența a constituit valoarea ajutoarelor de minimis oferite pentru prestarea SIEG.

Valoarea măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG, în anul 2018, s-a majorat cu 12.81% față de anul 2017, dar a diminuat cu 9.90% comparativ cu anul 2016. Această tendință a valorii măsurilor de sprijin raportate pentru SIEG a fost determinată, inclusiv de finalizarea perioadei de acordare a unor măsuri de sprijin, actualizarea informației privind valoarea măsurilor de sprijin acordate în anii precedenți, revizuirea aplicării prevederilor legislației în domeniul ajutorului de stat la calcularea valorii măsurii de sprijin acordată sub formă de reduceri la prețuri de bunuri și servicii prestate și alinierea unor scheme implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat.

Din valoarea totală a măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG, în anul 2018, respectiv 217 979 mii lei, **valoarea ajutorului de stat autorizată** de către Consiliul Concurenței a fost 53 138 (sau circa 24% din valoarea totală), diferența fiind reprezentată de ajutoarele de minimis, ajutoarele implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și a măsurilor de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței.

Cea mai semnificativă măsură de sprijin autorizată de către Consiliul Concurenței a fost acordată SA "Termoelectrica". Măsura de sprijin a constat în

acordarea unui împrumut cu dobândă preferențială în vederea îmbunătățirii infrastructurii de alimentare cu energie termică, îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea costurilor operaționale.

În continuare sunt prezentate succint *măsurile de sprijin autorizate*, în anul 2018, de către Consiliul Concurenței pentru prestarea SIEG:

- *Măsura de sprijin notificată de către Ministerul Economiei și Infrastructurii, beneficiarul măsurii de sprijin fiind ÎS „Poșta Moldovei”. Măsura de sprijin a constat în scutirea ÎS „Poșta Moldovei” de la defalcarea în bugetul de stat a unei părți din profitul net obținut în anul 2017. Ajutorul de stat a fost acordat pentru susținerea reabilitării și modernizării încăperilor oficiilor poștale rurale ale Î.S. „Poșta Moldovei”, în vederea conformării cu cerințele de furnizare a serviciilor poștale din sfera serviciului poștal universal, prevăzute în Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016 (Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASO-30 din 25.05.2018).*
- *Măsura de sprijin notificată de către Primăria satului Doroșcaia, raionul Dubăsari, beneficiarul măsurii de sprijin fiind ÎM „Servcomdor”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a bunurilor materiale, fără o contraprestație echivalentă: sistemul de aprovizionare cu apă, bazin pentru apă, fântâni arteziene și turnuri de apă (Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASR-18 din 05.04.2018).*
- *Măsura de sprijin notificată de către Primăria satului Chirileni, raionul Ungheni, beneficiarul măsurii de sprijin fiind ÎM „Serviceprim - Chirileni”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune fără o contraprestație echivalentă a bunurilor: apeduct, sistemul de canalizare și turnul de apă (Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASR-56 din 05.07.2018).*
- *Măsura de sprijin notificată de către Primăria satului Șaptebani, raionul Rîșcani, beneficiarul măsurii de sprijin fiind ÎM „Șaptebani servicii”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune cu titlu gratuit a sondei arteziene și a sistemului de aprovizionare cu apă (Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASR-36 din 07.06.2018).*
- *Măsura de sprijin notificată de către Primăria comunei Răzeni, raionul Ialoveni, beneficiarul măsurii de sprijin fiind ÎM „Apă - Canal Răzeni”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune fără o contraprestație echivalentă a bunurilor materiale (Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASR-61 din 12.07.2018).*
- *Măsura de sprijin notificată de către Primăria satului Măgdăcești, raionul Criuleni, beneficiarul măsurii de sprijin fiind ÎM „Apă – Canal Măgdăcești”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a bunurilor materiale: rețea de canalizare (23 km), rețea de apeduct (3 km), stația de pompare nr. 2 și stația de epurare, fără o contraprestație echivalentă (Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASR-76 din 25.10.2018).*

În perioada de raportare, întreprinderile care au prestat SIEG au beneficiat de măsuri de sprijin acordate fie ca ajutoare individuale, fie prin intermediul unor scheme de ajutor de stat. Cea mai mare pondere din acestea (98.15% din numărul total) au fost acordate ca ajutoare individuale. O pondere semnificativă din valoarea

măsurilor de sprijin acordate pentru SIEG a fost oferită întreprinderilor: SA "Termoelectrica", ÎS "Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare", SA "Apă-Canal Chișinău", ÎM "Iurcenii Servicii", etc.

Valoarea anuală a măsurilor de sprijin pentru prestarea SIEG, în funcție de *forma prin care au fost acordate*, este prezentată în Tabelul 14.

Tabelul 14

Valoarea și structura măsurilor de sprijin pentru SIEG raportate în funcție de forma de acordare, în perioada anilor 2016-2018

Nr.	Forma de acordare	2016		2017		2018	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	48 061	19.86	66 585	34.46	67 235	30.84
2.	Alocații bugetare*	40	0.02	280	0.14	537	0.25
3.	Anulare sau preluare de datorii	0	0	0	0	1 710	0.78
4.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	23 564	9.74	1 100	0.57	4 913	2.25
5.	Împrumuturi în condiții preferențiale	48 137	19.90	43 951	22.74	56 511	25.92
6.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	301	0.12	6 892	3.57	19 119	8.77
7.	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	3 206	1.33	198	0.10	3 762	1.73
8.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	118 632	49.03	74 230	38.41	64 192	29.45
	TOTAL	241 942	100	193 235	100	217 979	100

*formă de ajutor de stat a fost inclusă în Legea cu privire la ajutorul de stat prin Legea nr. 141/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative

În anul 2018, s-a modificat structura măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG. Cea mai semnificativă pondere a măsurilor de sprijin examinate a fost acordată sub formă de *subvenții și/sau subsidii*. La fel ca în anul 2017, cea mai semnificativă măsură de sprijin acordată sub forma analizată este *măsura de sprijin oferită Centrului Republican Experimental de Protezare, Ortopedie și Reabilitare*

(CREPOR) în vederea prestării serviciilor de reabilitare și asigurarea cu mijloace ajutătoare tehnice a persoanelor cu dizabilități locomotorii și a veteranilor de război de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Ajutorul în cauză este o măsură implementată înainte de intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și, prin urmare nu a fost examinată de către Consiliul Concurenței.

O pondere semnificativă a măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG au fost raportate sub formă de **reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate**. Furnizorii de ajutor de stat au transmis întreprinderilor în gestiune cu titlul gratuit bunuri (apeduct, fântânilor arteziene, etc.) întru prestarea SIEG (de exemplu: alimentarea cu apă, salubritatea, etc.). Principalii beneficiari ai măsurilor date de sprijin au fost întreprinderile care prestează servicii de alimentare cu apă, canalizare și salubritate.

Măsurile de sprijin pentru prestarea SIEG au fost acordate în proporție de 25.92% sub formă de **împrumuturi în condiții preferențiale**. Măsurile de sprijin acordate sub această formă au fost acordate ca urmare accesării la fondurile externe. În anul 2018, au continuat a fi acordate împrumuturi la dobânzi preferențiale în cadrul schemelor de ajutor de stat autorizate de către Consiliul Concurenței, și anume:

1. *Proiectul de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, destinația împrumutului este îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică - beneficiar SA „Termoelectrica” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-75 din 24.12.2015).*
2. *Împrumut destinat realizării Proiectului ”Sistemul termoenergetic al mun. Bălți (SA”Cet-Nord), cu scopul de a îmbunătăți eficiența energetică, reduce costurile operaționale și de a îmbunătăți furnizarea serviciilor de alimentare cu energie termică în mun. Bălți- beneficiar S.A.”Cet-Nord” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-31 din 23.04.2015).*

Totodată, 8.77% din valoarea ajutoarelor de stat pentru prestarea SIEG au fost oferite sub formă de **garanții în condiții preferențiale**. În cadrul măsurilor de sprijin nominalizate, APL au garantat pentru împrumuturile acordate întreprinderilor de către organizațiile internaționale.

În anul 2018, a continuat acordarea ajutorului de stat sub formă de garanții în condiții preferențiale SA ”Apă-Canal Chișinău” de către Primăria mun. Chișinău. Măsura de sprijin menționată constă în **garantarea de către Consiliul mun. Chișinău, în proporție de 100%, a împrumuturilor externe obținute de către „Apă-Canal Chișinău” SA de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană pentru Investiții**. Se precizează faptul că, ajutorul de stat acordat S.A. ”Apă-Canal Chișinău” a fost autorizat de către Consiliul Concurenței (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-02 din 22.01.2015).

Circa 2.25% din valoarea totală a măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG a fost acordată sub formă de **scutiri, reduceri, amânări sau eşalonări la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii**.

Cea mai semnificativă măsură de sprijin acordată sub formă de facilități fiscale a continuat să fie schema de ajutor de stat acordată de Serviciul Vamal ”Scutiri

aplicate la importul utilajului și tehnicii de la pozițiile tarifare: ex.3926 containere din plastic pentru colectarea separată a deșeurilor; ex.841780700 furnale și cuptoare pentru incinerarea gunoiului; ex.8477 - mașini și aparate pentru prelucrarea cauciucului sau a materialelor plastice; ex.8479 utilaje pentru mărunțirea, presarea, balotarea deșeurilor menajere; ex.8704 autovehicule pentru colectarea și transportarea deșeurilor menajere”. De măsura de sprijin în cauză au beneficiat 2 întreprinderi. Se remarcă faptul că, măsura de sprijin a fost examinată și autorizată de către Consiliul Concurenței (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASS-21 din 21.04.2016*).

În anul 2018, furnizorii au oferit măsuri de sprijin pentru prestarea SIEG și sub alte forme, ponderea acestora fiind mai mică de 2% din valoarea total raportată.

În anul 2018, 243 de autorități au oferit măsuri de sprijin pentru prestarea SIEG. Principalii furnizori care au acordat măsuri de sprijin pentru prestarea SIEG au fost APL. Din numărul total de măsuri de sprijin raportate, circa 97% au fost acordate de către APL. Cele mai multe măsuri de sprijin acordate pentru prestarea SIEG au fost raportate de către Primăria mun. Chișinău, Primăria mun. Bălți, Primăria s.Măgdăcești, r. Criuleni și Primăria or.Vulcănești, UTA Găgăuzia. Cât privește ca valoare, circa 51% din valoarea ajutorului de stat raportat pentru SIEG a fost acordat de către APC.

Una din acțiunile Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017–2020 este delegarea gestiunii SIEG, prin act de atribuire, la acordarea ajutorului de stat pentru beneficiarii ce prestează SIEG. Astfel, în anul 2018, 9 APL au delegat gestiunea SIEG prin act de atribuire, ceea ce este și în conformitate cu prevederile Regulamentului privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.11 din 30.08.2013 (publicat în MO Nr.243-247 din 01.11.2013).

Capitolul IV. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT AUTORIZATE

4.1. Caracterizare generală

Monitorizarea ajutoarelor de stat în derulare este una din atribuțiile Consiliului Concurenței. Potrivit art. 20 din Legea cu privire la ajutorul de stat și pct. 84 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat (adoptat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1 din 30.08.2013), Consiliul Concurenței monitorizează, atât ajutoarele de stat în derulare, pentru a verifica respectarea prevederilor actelor juridice în baza cărora acestea au fost acordate, cât și deciziile de autorizare pe care acesta le-a emis.

În acest sens, au fost monitorizate 25 măsuri de sprijin autorizate de către Plenul Consiliului Concurenței, în perioada 2014-2018, inclusiv care au fost în derulare în anul 2018. Pentru efectuarea monitorizării ajutoarelor de stat autorizate au fost solicitate informații de la furnizorii și beneficiarii ajutoarelor de stat.

4.2. Ajutor de stat pentru dezvoltare regională

Monitorizarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare prezentate în Regulamentul privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 4 din 30.08.2013 (publicat în MO nr. Nr.228-232 din 18.10.2013). Principalele condiții de acordare a ajutorului de stat pentru dezvoltare regională sunt:

- intensitatea ajutorului de stat - până la 50% din costul efectiv suportat (pentru întreprinderi mijlocii -60%, pentru întreprinderi mici - 70%);
- contribuția beneficiarului - cel puțin 25% din costurile eligibile;
- menținerea investiției în cauză în regiune pe o perioadă - minimum de 5 ani de întreprinderile mari și minimum 3 ani pentru IMM;
- numărul de noi locuri de muncă create.

Ajutorul de stat pentru dezvoltare regională a fost acordat pentru crearea și dezvoltarea parcurilor industriale.

a) Schema de ajutor de stat în condițiile actelor normative aferente Programului de asistență condiționată finanțat din contul creditului Guvernului Republicii Polone acordat Guvernului Republicii Moldova pentru realizarea proiectelor în domeniul agriculturii, procesării produselor alimentare și infrastructurii aferente acestora, sub forma de împrumuturi în condiții preferențiale

Prin Decizia nr. ASO-4 din 23.02.2017, Plenul Consiliului Concurenței a autorizat schema de ajutor de stat în condițiile actelor normative aferente implementării Creditului de asistență oferit Guvernului Republicii Moldova de Guvernul Republicii Polone pentru realizarea proiectelor în domeniul agriculturii, procesării produselor alimentare, inclusiv infrastructura aferentă acestora și altele.

Ajutorul de stat autorizat a constat în: 1) măsuri de sprijin în cadrul operațiunilor de recreditare ce se vor efectua în baza contractelor de recreditare (act juridic semnat între Ministerul Finanțelor și instituțiile financiare participante

selectate, prin care Ministerul Finanțelor le va acorda împrumuturi, cu o dobândă la rata de 0,15% pe an, din fondurile Creditului pentru recreditarea întreprinderilor eligibile și finanțarea cheltuielilor eligibile pentru procurarea de bunuri și servicii) cu instituțiile financiare participante selectate care își vor asuma toate riscurile legate de recreditare și vor asigura rambursabilitatea fondurilor către Ministerul Finanțelor;

2) măsuri de sprijin în cadrul subîmprumuturilor (în condiții preferențiale, cu o valoare maximă per întreprindere de 5 milioane Euro și cu maturitatea de până la 12 ani), acordate de către instituțiile financiare participante întreprinderilor eligibile în conformitate cu criteriile stabilite în Manualul de operațiuni corespunzător. Dobânda pentru subîmprumut va reflecta riscurile de credit și se va negocia, de comun acord, între instituțiile financiare participante și întreprinderile eligibile. Marja de risc maximă aplicată de instituțiile financiare participante către întreprinderea eligibilă, la rata dobânzii aplicate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova către instituțiile financiare participante, stabilită în limita de până la 3.5 p.p.;

3) măsuri de sprijin în cadrul aplicării TVA, taxei pentru efectuarea procedurilor vamale și a taxei vamale la cota zero pentru importul de către întreprinderile eligibile a bunurilor și serviciilor finanțate din sursele creditului.

În urma examinării măsurilor de sprijin notificate, s-a constatat prezența ajutorului de stat în cazul modalităților I și II.

În anul 2018, valoarea totală a ajutorului de stat acordat a fost de 110 mii lei, și anume: în cadrul modalității I, a fost acordat ajutor de stat în valoare de 67 mii lei; în cadrul modalității II, valoarea ajutorului de stat – 43 mii lei. Astfel, în urma examinării informațiilor prezentate, s-a constatat că valoarea ajutorului de stat acordat celor 2 beneficiari nu a depășit valoarea maximă stabilită.

b) Ajutor de stat acordat pentru crearea/dezvoltarea parcurilor industriale (PI "Trivineta Cavi Development", PI "Edineț", PI „FAIP”, PI "Comrat" și PI "CAAN")

În anul 2014, au fost autorizate 4 ajutoare de stat pentru dezvoltare regională, acordate pentru crearea parcurilor industriale: PI "Trivineta Cavi Development", PI "Edineț", PI „FAIP” și PI "Comrat". În anul 2016, Consiliul Concurenței a autorizat ajutorul de stat pentru dezvoltarea PI "CAAN".

În continuarea sunt prezentați indicatorii principali privind activitatea parcurilor industriale: PI "Trivineta Cavi Development", PI "Edineț", PI „FAIP”, PI "Comrat" și PI "CAAN".

**Indicatorii principali
privind activitatea parcurilor industriale**

Nr. ord	Denumirea întreprinderii	Denumirea PI	Volumul investițiilor planificat, mii lei	Volumul investițiilor efectuate în anul 2018, mii lei
1.	SRL "La Trivineta Cavi Development"	PI "Trivineta Cavi Development"	465 750*	48 143
2	SRL "Eco-Garant"	PI "Edineț"	355 200	117 279
3.	SRL "Venador-Prim"	PI „FAIP”	93 150*	4 102
4.	ÎM „Gospodăria Locativ –Comunală”	PI "Comrat"	1 801 800	14 574
5.	S.A. "CAAN"	PI "CAAN"	41 500	299

* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2014=18.63)

Sursa: Informația prezentată de Ministerul Economiei și Infrastructurii

În anul 2018, se observă că în toate PI au fost realizate investiții. Totodată, se remarcă faptul că, intensitatea maximă admisibilă nu a fost depășită de beneficiarii ajutorului de stat.

c) Schema de ajutor de stat "Moldova IT park"

Prin Decizia nr. ASS-17 din 29.03.2018, Plenul Consiliului Concurenței a autorizat ajutorul de stat acordat rezidenților parcului pentru tehnologia informației „Moldova IT park”. Măsura de sprijin a constat în aplicarea impozitului unic rezidenților parcului pentru tehnologia informației „Moldova IT park”.

Pe parcursul anului 2018, 346 de companii au obținut statutul de rezident al „Moldova IT Park”, iar 7 companii s-au retras din Park, în mare parte datorită modificării strategiilor interne a companiilor și necorespunderii cu criteriile de păstrare a statutului de rezident. Se constată o creștere a numărului de rezidenți, ceea ce denotă faptul că, mecanismul dat de stimulare a sectorului este acceptat de comunitatea de afaceri și era mult așteptat.

Pe parcursul anului 2018, 94 companii nou-create au devenit rezidente în „Moldova IT Park”, reprezentând circa 28% din numărul total de companii. Din numărul total al companiilor nou-create, 20 reprezintă companii cu capital străin, originar din 14 țări, care constituie circa 1/5 din numărul total al rezidenților cu capital străin înregistrați în Park.

Rezidenții „Moldova IT Park” au înregistrat, în anul 2018, un număr total de 6 739 angajați, dintre care 5 935 ingineri.

Suplimentar la suma impozitului unic achitat de companiile rezidente ale Parcului, acestea au generat pe parcursul anului 2018, conform datelor prezentate de Serviciul Fiscal de Stat, alte taxe și impozite în mărime de circa 165 mln. lei, sub formă de impozit pe venit reținut la sursa de plată, TVA și altele.

În anul 2018, volumul vânzărilor exportate, precum și a vânzărilor direcționate către piața locală de către rezidenții „Moldova IT Park” a înregistrat o creștere stabilă. Astfel, volumul serviciilor și produselor IT exportate de rezidenții Parcului a fost de 1 574 mil. lei, iar a vânzărilor locale – 364 mil. lei.

Potrivit rezultatelor expuse în Raportul Comisiei de evaluare a activității parcului pentru tehnologia informației „Moldova IT Park” în anul 2018, se constată faptul că proiectul a atins obiectivele anuale stabilite, generând un impact economic pozitiv și multiplicator, măsura de ajutor de stat, acordată în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației, a determinat promovarea creării de noi locuri de muncă, atragerea investițiilor și promovarea imaginii sectorului IT.

d) Schema de ajutor de stat privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-73 din 11.10.2018 a fost autorizată schema de ajutor de stat notificată de către AIPA privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare. Măsura de sprijin enunțată prevede acordarea prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural a subvențiilor pentru suportul investițiilor destinate prelucrării și comercializării produselor agricole.

Potrivit informației raportate de AIPA, în anul 2018, 568 de beneficiari au beneficiat de ajutor de stat în valoare totală de 274 010 mii lei.

e) Măsura de sprijin acordată de Consiliul raional Leova - „SG Green Farm” SRL

Consiliul Concurenței, ca urmare a examinării notificării parvenite de la Consiliul Raional Leova, a emis Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 29 din 31.10.2017 privind inițierea investigației referitor la semnele încălcării legislației din domeniul ajutorului de stat în cadrul proiectului de Parteneriat Public Privat „Dezvoltarea infrastructurii termoenergetice pe biomasă în raionul Leova”. Obiectul investigației l-a constituit existența unor neconcordanțe între informația prezentată în studiul de fezabilitate și indicată în documentele aferente procedurii de selectare a partenerului privat cu cea indicată în contractul de parteneriat public-privat, încheiat între Consiliul raional Leova și „SG Green Farm” SRL.

Plenul Consiliului Concurenței, prin Decizia nr.ASR-29/17-21 din 23.04.2018, a constatat că măsura de sprijin notificată constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și a autorizat ajutorul de stat pentru dezvoltare regională acordat „SG Green Farm” SRL. Ajutorul de stat acordat „SG Green Farm” SRL este necesar în vederea operării serviciului public de livrare a agentului termic.

În cadrul monitorizării ajutorului de stat, furnizorul a informat următoarele: monitorizarea executării prevederilor contractului de PPP „Dezvoltarea infrastructurii bioenergetice pe biomasă în raionul Leova” se ține la control permanent; în fiecare an la începerea unui nou sezon de încălzire toamnă-iarnă se examinează informația prezentată de „SG Green Farm” SRL privind cheltuielile

efectuate în sezonul precedent de încălzire și se aprobă tariful pentru Gcal pentru următorul sezon; volumul energiei termice produse este mai mic decât cel estimat, astfel pentru sezoanul de încălzire 2018-2019, energia termică livrată a constituit 3210.4 Gcal sau cu 3289.6 Gcal mai puțin decât estimările de producere a energiei termice anuală pentru perioada în cauză.

În baza informației prezentate de „SG Green Farm” SRL, s-a constatat faptul că la momentul prezentării informației, la întreprindere se efectua un audit financiar asupra modului de realizare a PPP pentru perioada 2014-2018, inclusiv și compartimentele din Decizia Consiliului Concurenței nr. 29/17-21 din 23.04.2018. Totodată, se menționează că după finalizarea raportului de audit acesta va fi prezentat Consiliului Concurenței, cu explicațiile suplimentare de rigoare din partea partenerului privat. Astfel, Consiliul raional Leova/„SG Green Farm” SRL urmează să prezinte informația actualizată aferentă executării Deciziei Consiliului Concurenței, pe măsura finalizării auditului financiar.

f) Măsura de sprijin acordată de Comitetul executiv al Găgăuziei - ÎM „Vitapharm-Com” SRL

Plenul Consiliului Concurenței, prin Dispoziția nr.15 din 15.03.2018, a dispus inițierea procedurii de examinare a cazului de încălcare a legislației din domeniul ajutorului de stat la acordarea măsurii de sprijin ÎM „Vitapharm-Com” SRL, de către Comitetul executiv al Găgăuziei. Inițierea investigației a survenit ca urmare a acordării măsurii de sprijin ÎM „Vitapharm-Com” SRL, fără a fi autorizată de Consiliul Concurenței. La 11.06.2018, Comitetul Executiv al Găgăuziei a prezentat Formularul general de notificare și Formularul special de notificare privind ajutorul pentru dezvoltare regională a măsurii de sprijin acordată ÎM „Vitapharm-Com” SRL.

Plenul Consiliului Concurenței, prin Decizia nr.ASR-15/18-55 din 05.07.2018, a autorizat ajutorul de stat pentru dezvoltare regională acordat sub formă de subvenții ÎM „Vitapharm-Com” SRL, conform Legii UTA Găgăuzia nr.11-VI/VI 106 din 08.09.2017 privind modificarea și completarea Legii nr.77-XXXVI/V din 17.12.2016 a bugetului pentru anul 2017.

Conform informației prezentate de către Direcția Generală de Dezvoltare Economică al UTA Găgăuzia, întru realizarea investițiilor preconizate necesare pentru implementarea proiectului a fost achiziționată și instalată linia de umplere, care se folosește în cadrul producerii; mașina blister și mașina de umplere a capsulelor a fost achitată parțial, diferența urmând a fi achitată pe măsura primirii integrale a echipamentului. În ceea ce ține de costurile salariale aferente locurilor de muncă create se menționează că, la situația de 01.07.2018, au fost create 5 locuri noi de muncă, celelalte urmând a fi create în cadrul realizării proiectului timp de 2 ani. Intensitatea maximă admisă, prevăzută de pct. 32 și pct. 45 din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională, în condițiile cumulului de ajutoare de stat pentru același beneficiar nu este depășită (inclusiv, informația din declarația privind valoarea ajutorului de minimis primit din 15.07.2019).

4.3. Ajutor de stat acordat pentru prestarea serviciilor de interes economic general

Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru prestarea SIEG se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general. Potrivit prevederilor Regulamentului menționat, pentru ca ajutorul de stat să fie compatibil cu mediu concurențial acesta trebuie să respecte următoarele condiții:

- ajutorul de stat este necesar în vederea operării SIEG;
- ajutorul de stat nu denaturează în mod nejustificativ concurența.

Pentru anul 2018, au fost monitorizate 9 măsuri de ajutor de stat autorizate de către Consiliul Concurenței pentru prestarea SIEG. În continuare este prezentat ajutorul de stat monitorizat de către Consiliul Concurenței pe tipurile de SIEG pentru care au fost acordate.

a) Ajutor de stat acordat SA „Termoelectrica” pentru prestarea serviciilor de alimentare cu energie termică

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-75 din 24.12.2015, s-a autorizat ajutorul de stat pentru prestarea SIEG oferit SA „Termoelectrica” în vederea îmbunătățirii infrastructurii de alimentare cu energie termică.

Temeiul legal este Legea nr. 148/2015 privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de îmbunătățire a eficienței sectorului de alimentare centralizată cu energie termică din anul 2015.

Ministerul Economiei și Infrastructurii a comunicat realizarea următoarelor activități în contextul punerii în aplicare a contractelor, pe parcursul anului 2018: (i) diminuarea pierderilor de energie termică; (ii) reducerea ratei de defecțiuni și staționări – până la „zero”; (iii) majorarea sarcinii termice de ACM în perioada de vară (aprilie-septembrie 2018) cu comercializarea energiei termice în apă caldă; (iv) optimizarea sistemului hidraulic în circuitul unificat CET SURSA1, 2 în perioada de tranziție cu majorarea sarcinii în regim de cogenerare la CET Sursa 1.

Proiectul de modernizare a SA „Termoelectrica” este în proces de implementare, urmare a examinării informației privind investițiile efectuate, se concluzionează efectul pozitiv al ajutorului de stat autorizat. În termen lung măsura de ajutor de stat va avea un impact pozitiv asupra bunăstării consumatorilor SA „Termoelectrica”.

b) Ajutor de stat acordat SA „CET Nord” pentru prestarea serviciilor de alimentare cu energie termică

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-31 din 23.04.2015, s-a autorizat ajutorul de stat oferit SA „CET-Nord”, în vederea îmbunătățirii infrastructurii de alimentare cu energie termică, a eficienței energetice și reducerii costurilor operaționale. Temeiul legal este Legea nr. 15/2015 privind ratificarea Acordului de finanțare dintre R. Moldova și BERD, în vederea realizării proiectului „Sistemul termoenergetic al mun. Bălți (SA „CET-Nord”).

Perioada în care se acordă ajutoare de stat în baza acestei măsuri: mai 2016 – august 2029. Proiectul de modernizare a SA „CET Nord” este în proces de implementare, urmare a examinării informației, privind investițiile efectuate se

concluzionează efectul pozitiv al ajutorului de stat autorizat. În termen lung măsura de ajutor de stat va avea un impact pozitiv asupra bunăstării consumatorilor SA „CET Nord”.

c) Ajutor de stat acordat pentru prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală

În anul 2018, Plenul Consiliului Concurenței a autorizat 5 măsuri de sprijin, care au fost acordate pentru prestarea SIEG, și anume: serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Ajutoarele de stat autorizate în perioada de referință au fost ajutoare individuale. Beneficiarii acestor măsuri, fiind după forma organizatorico-juridică întreprinderi municipale, sunt următoarele: ÎM ”Servcomdor”, ÎM ”Serviceprim-Chirileni”, ÎM ”Șaptebani Servicii”, ÎM ”Apă Canal Răzeni” și ÎM ”Apă - Canal Măgdăcești”. (Tabelul 16).

Tabelul 16

**Ajutoarele de stat autorizate de către
Consiliul Concurenței pentru prestarea SIEG**

<i>Nr/ord</i>	<i>Decizia Consiliului Concurenței</i>	<i>Măsura de sprijin</i>	<i>Tip SIEG</i>	<i>Valoarea totală a ajutorului de stat autorizat, mii lei</i>	<i>Efectele scontate</i>
1.	ASR-18 din 05.04.2018	Transmiterea în gestiune a bunurilor materiale, fără o contraprestație echivalentă (sistemul de aprovizionare cu apă, bazin pentru apă, fântâni arteziene și turnuri de apă).	Alimentare cu apă	1 116.84	Ajutorul de stat acordat Î.M.”Servcomdor” este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate și siguranță serviciul public de alimentare cu apă.
2.	ASR-56 din 05.07.2018	Transmiterea în gestiune fără o contraprestație echivalentă a bunurilor (apeduct, sistemul de canalizare și turnul de apă).	Alimentare cu apă și de canalizare	1 444.43	Creșterea nivelului de trai a locuitorilor, care vor avea acces la surse de apă sigure și de calitate, îmbunătățirea condițiilor sanitaro-igienice optime a activității instituțiilor din teritoriu, îmbunătățirea calității mediului, etc.
3.	ASR-36 din 07.06.2018	Transmiterea în gestiune cu titlu gratuit (a sondei	Alimentare cu apă	1 200.26	Satisfacerea nevoilor cetățenilor prin îmbunătățirea condițiilor

		arteziene și a sistemului de aprovizionare cu apă).			de trai, asigurarea accesului la apă potabilă de calitate și în cantități suficiente 24/24 prin conducta de aprovizionare cu apă, îmbunătățirea calității apei, ridicarea nivelului social și igienic al populației.
4.	ASR-61 din 12.07.2018	Transmiterea în gestiune fără o contraprestație echivalentă a bunurilor materiale	Alimentare cu apă	2 351.21	Prezentul ajutor de stat este destinat dezvoltării comunei Răzeni și a satului Mileștii-Noi, raionul Ialoveni și are un rol important în vederea: îmbunătățirii aprovizionării cu apă potabilă a populației din punct de vedere cantitativ și calitativă 24/24 ore, curățirii și dezinfectării sistematică a turnurilor de apă și rețelelor de apeduct, unirii la rețelele de apeduct existente a noilor consumatori, dezvoltării durabilă a serviciilor și protecția mediului înconjurător.
5.	ASR-76 din 25.10.2018	Transmiterea în gestiune a bunurilor materiale (rețea de canalizare (23 km), rețea de apeduct (3 km), stația de pompare nr. 2 și stația de epurare), fără o contraprestație echivalentă	Alimentare cu apă și de canalizare	21 080	Îmbunătățirea calității vieții tuturor cetățenilor, îmbunătățirea calității apelor, satisfacerea cerințelor populației și agenților economici în aprovizionarea cu apă, lichidarea pericolului de poluare a mediului înconjurător, solului, apelor de suprafață și fântânilor publice.

Ca urmare a implementării ajutoarelor de stat autorizate a crescut numărul consumatorilor conectați la rețeaua de alimentare cu apă, canalizare/ serviciul de salubritate în raport cu numărul de consumatori conectați până la acordarea ajutorului de stat, astfel:

- *Măsura de sprijin acordată de Primăria satului Doroțcaia, raionul Dubăsari - Î.M. "Servcomdor"*: în satul Doroțcaia din totalul 1 133 de gospodării, 960 de gospodării au acces la conducta centrală de apă, ceea ce constituie 84.73%. Acordarea ajutorului de stat a permis dezvoltarea satului Doroțcaia, în vederea:
 - a) îmbunătățirii cu 10% a aprovizionării cu apă potabilă a populației din punct de vedere cantitativ și calitativ 24/24 ore;
 - b) expertizării și schimbării contoarelor de apă – 85%;
 - c) curățirii și dezinfectării sistematică a turnurilor de apă și rețelelor de apeduct;
 - d) unirii la rețelele de apeduct a noilor consumatori;
 - e) schimbării utilajului învechit;
 - f) instalării noilor turnuri de apă – 2 proiecte în derulare;
 - g) dezvoltarea durabilă a serviciilor și protecția mediului înconjurător.
- *Măsura de sprijin acordată de Primăria satului Chirileni, raionul Ungheni - Î.M. "Serviceprim - Chirileni"*: numărul consumatorilor conectați la rețeaua de alimentare cu apă la situația din 30.06.2019 constituia 438 consumatori (ceia ce constituie o creștere cu cca 18.4%), iar a consumatorilor conectați la rețeaua de canalizare – 90 (sau o creștere cu 50% în raport cu situația până la acordarea ajutorului).
- *Măsura de sprijin acordată de Primăria satului Șaptebani, raionul Rîșcani - Î.M. „Șaptebani Servicii”*, implementarea ajutorului a permis îmbunătățirea calității serviciilor de aprovizionare cu apă prin conectarea unui număr mai mare de consumatori la apeduct, care la data de 30.06.2019, au constituit 442 gospodării sau o creștere cu 13% în raport cu numărul de consumatori conectați la rețea până la acordarea ajutorului de stat. Aprovizionarea cu apă non-stop a asigurat un nivel al condițiilor de trai, al sănătății locuitorilor și a unui mediu ambiant curat și sănătos, prin dezvoltarea durabilă a infrastructurii de alimentare cu apă, prin prestarea serviciilor calitative populației.
- *Măsura de sprijin acordată de Primăria comunei Răzeni, raionul Ialoveni - Î.M. „Apă - Canal Răzeni”*, la situația de 30.06.2019, la rețeaua de aprovizionare cu apă erau conectați 2 314 consumatori, inclusiv 2 agenți economici.
- *Măsura de sprijin acordată de Primăria satului Măgdăcești, raionul Criuleni, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. "Apă – Canal Măgdăcești"*, la situația din 30.06.2019, numărul consumatorilor conectați: serviciul de alimentare cu apă – 1 247, serviciul de canalizare – 851. Impactul acordării ajutorului de stat: îmbunătățirea vieții locuitorilor; asigurarea cu apă potabilă 24/24 ore a grădiniței, liceului, cantinei sociale, centrului medical din s. Măgdăcești; folosirea rațională a resurselor de apă; îmbunătățirea calității apelor; dispariția gropilor de canalizare improvizate; lichidarea pericolului de

poluare a mediului înconjurător, solului, apelor de suprafață și fântânilor publice.

- *Măsura de sprijin acordată de către Primăria comunei Bozieni, beneficiarul măsurii fiind SA "Operator Regional Apă-Canal Hîncești", pe parcursul anului 2018, au fost efectuate lucrări de branșare la serviciul de alimentare cu apă la 24 de consumatori casnici, iar valoarea investițiilor efectuate de S.A. „Operator Regional Apă-Canal Hîncești” este de 167.4 mii lei.*
- *Măsurile de sprijin acordate de Consiliul municipal Bălți - ÎM „Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți”. Primăria mun. Bălți a prezentat Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 3/45 din 25.06.2019 cu privire la atribuirea unor servicii de interes economic general ÎM "Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți", prin care a fost aprobat actul de atribuire a SIEG (prestarea serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor municipale). Totodată, furnizorul a menționat că ÎM "Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți" a confirmat faptul că evidența contabilă în cadrul întreprinderii este înregistrată separat pe serviciile acordate.*

Ajutorul de stat pentru prestarea SIEG a fost acordat în vederea asigurării/îmbunătățirii infrastructurii (care la momentul acordării ajutorului de stat se afla într-o stare precară sau nu exista deloc) pentru prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pentru locuitori, îmbunătățirea condițiilor de trai a populației, îmbunătățirea calității apei, protecția mediului înconjurător, ridicarea nivelului social și igienic al populației, fiind necesar astfel pentru a opera în condiții normale de continuitate și siguranță a serviciului public.

În toate cazurile menționate, referitor la serviciile de interes economic general, delegarea serviciului a fost atribuit de către autoritățile publice locale, direct fără organizarea licitațiilor publice, în sensul art. 21 alin (2) din Legea nr. 1402/2002 serviciilor publice de gospodărie comunală, art. 13 alin. (2) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Atribuirea în mod direct, a gestiunii serviciilor de utilități publice unei întreprinderi este susceptibilă de a avea efecte anticoncurențiale (generează riscuri concurențiale) pe piețele serviciilor de utilități publice.

În vederea instituirii principiilor concurențiale în activitatea prestării serviciilor de utilitate publică, apare necesitatea de a fi modificat.

1) cadrul normativ ce reglementează modalitatea de prestare a SIEG, precum:

- Legea nr. 1402 din 24.10.2002 serviciilor publice de gospodărie comunală – *actul normativ care stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor.*
- Legea nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare.

și anume în vederea obligativității autorităților publice locale:

- ✓ *încredințării serviciilor publice de alimentare cu apă, canalizare, etc. ca urmare a unei proceduri de licitație publică, deschisă și necondiționată;*
- ✓ *limitării duratei maxime a încredințării serviciilor. De ex, cu referire la Regulamentul CE 1370/2007, durata maxima permisă a încredințării*

serviciului este de 10 ani. Totodată, în cazul gestiunii directe, autoritățile administrației publice locale urmează ca periodic, să facă analize privind eficiența serviciului, respectiv să schimbe modalitatea de gestiune a serviciului, după caz;

- ✓ *separării contabilității;*
- ✓ *stabilirii indicatorilor de performanță la atribuirea gestiunii serviciului public;*
- ✓ *atribuirii gestiunii serviciului public în baza actului de atribuire, etc,*

cât și modificarea actelor juridice emise de autoritățile publice locale ce reglementează modalitatea de prestare a SIEG (regulamente interne de funcționare a SIEG, decizii de delegare a SIEG, etc.), prin impunerea obligației de stabilire a indicatorilor de performanță la atribuirea dreptului de gestiune a serviciului public, etc.

În contextul celor sus-menționate, se precizează faptul că prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (Nr.352 din 27.12.2016) cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, au fost stabiliți indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Consiliul Concurenței a informat Cancelaria de Stat privind necesitatea modificării actelor normative ce reglementează modalitatea de prestare a SIEG, prin includerea obligației de stabilire a indicatorilor de performanță la atribuirea dreptului de gestiune a serviciului public în baza actului de atribuire. În acest sens, Consiliul Concurenței a comunicat Cancelariei de Stat referitor la disponibilitatea colaborării.

2) legislația privind achizițiile publice în sectorul de utilități (armonizată cu prevederile directivelor Uniunii Europene) care să oblige întreprinderile ce își desfășoară activitatea în domeniul SIEG să organizeze în mod eficient, transparent și echitabil proceduri de achiziții de bunuri, servicii și lucrări necesare pentru desfășurarea activității acestora.

În acest sens, se precizează faptul că potrivit informațiilor prezentate de către Ministerul Finanțelor, până în luna noiembrie 2019 urmează a fi elaborat și prezentat Guvernului proiectul de Lege cu privire la atribuirea contractelor în sectorul de utilități, care va transpune Directiva 2014/25/UE.

3) continuarea organizării activităților de instruire/conlucrarea cu autoritățile publice locale:

- în vederea aducerii în concordanță cu prevederile stipulate în cadrul normativ din domeniul ajutorului de stat, de către acestea, a actelor juridice aferente prestării serviciilor de interes economic general (deciziile de delegare a SIEG, etc.), prin impunerea obligației de stabilire a indicatorilor de performanță la atribuirea dreptului de gestiune a serviciului public, etc.
- cu privire la evaluarea ajutoarelor de stat pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, organizate atât la sediul Consiliului Concurenței, cât și în teritoriu (cu participarea activă a oficiilor teritoriale).

4.4. Ajutor de stat destinat protecției mediului înconjurător

Monitorizarea ajutoarelor de stat destinate protecției mediului înconjurător se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 9 din 30.08.2013). Potrivit prevederilor Regulamentului menționat, acordarea ajutorului de stat pentru protecția mediului poate fi justificată în cazul în care prin măsurile de ajutor se obține un nivel mai ridicat al protecției mediului decât cel care s-ar obține în absența ajutorului în cauză, iar efectele pozitive ale ajutorului sunt mai mari decât efectele sale negative în ceea ce privește denaturarea concurenței, luând în considerare principiul “poluatorul plătește”.

Schema ajutorului de stat ”Apel de propuneri de proiect nr. 3 în domeniul Eficienței Energetice și valorificării Surselor de Energie Regenerabilă adresat solicitanților de finanțare din sectorul public”

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO - 09 din 15.03.2016 s-a decis autorizarea schemei de ajutor de stat ”Apel de propuneri de proiect nr. 3 în domeniul Eficienței Energetice și valorificării Surselor de Energie Regenerabilă adresat solicitanților de finanțare din sectorul public”.

În anul 2018, în baza schemei de ajutor de stat autorizate a fost acordată măsura de sprijin la 11 beneficiari, în valoare totală de 8 320 mii lei. În rezultatul implementării proiectelor cu implicarea ajutorului de stat a fost estimată economisirea a circa 68 534 MWh/an, precum și reducerea emisiilor de CO₂ cu circa 14 144 tone CO₂/an. Reieșind din faptul că, din cele 149 proiecte aprobate, doar 76 de proiecte au fost finalizate, impactul schemei de ajutor de stat va fi cunoscut după încheierea tuturor proiectelor menționate.

4.5. Ajutor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare

Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 8 din 30.08.2013). Ajutoarele pentru proiectele de cercetare și dezvoltare sunt considerate compatibile cu mediul concurențial normal, cu condiția îndeplinirii criteriilor privind categoriile de cercetare, intensitatea ajutoarelor, costurile eligibile, valoarea ajutorului și forma acordării.

Schema de ajutor de stat pentru dezvoltare și inovare în condițiile actelor normative aferente finanțării publice a întreprinderilor și organizațiilor din sfera științei și inovării

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO - 9 din 03.04.2017, s-a constatat faptul că măsurile de sprijin notificate, sub forma unei scheme, de către Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic și acordate prin intermediul finanțării publice a întreprinderilor și organizațiilor din sfera științei și inovării care practică activități economice constituie ajutor de stat. Totodată, a fost autorizată schema de ajutor de stat pentru dezvoltare și inovare în condițiile actelor normative aferente finanțării publice a întreprinderilor și organizațiilor din sfera științei și inovării.

În urma examinării informațiilor prezentate de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic), pentru anul 2018, s-a constatat că în baza schemei autorizate au fost acordate ajutoare de stat pentru 7 beneficiari în valoare totală de 4 885 mii lei.

Totodată, în rezultatul implementării proiectelor cu implicarea ajutorului de stat, au fost obținute rezultate concrete ce vor fi utilizate în agricultură, industrie și medicină.

4.6. Ajutor de stat pentru salvarea beneficiarilor

Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru salvarea beneficiarilor se efectuează ținând cont de prevederile din Regulamentul privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 6 din 30.08.2013).

a) Ajutor de stat acordat S.A. "Banca de Economii", B.C. "Banca Socială" S.A. și B.C. "UNIBANK" S.A.

Prin Hotărârea Guvernului nr.938 din 13.11.2014 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale, s-a acceptat propunerea Comitetului Național de Stabilitate Financiară de acordare, în caz de necesitate, de către BNM băncilor licențiate, a creditelor de urgență în sumă de până la 9 500 mil. lei, în vederea asigurării stabilității sistemului financiar și de emitere a garanției (garanțiilor) de stat pentru garantarea creditelor de urgență acordate de BNM.

BNM a notificat Consiliului Concurenței intenția de acordare a ajutorului de stat băncilor: S.A. "Banca de Economii", B.C. "Banca Socială" S.A. și B.C. "UNIBANK" S.A., Plenul Consiliului Concurenței a decis că, măsura de sprijin notificată de către BNM constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat și a autorizat măsura de sprijin pentru salvarea celor trei bănci (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-01 din 27.11.2014*).

Conform Legii cu privire la ajutorul de stat și Deciziei Plenului Consiliului Concurenței, BNM urma să prezinte Consiliului Concurenței, în termen de 6 luni de la acordarea ajutorului de stat, un Plan de restructurare sau de lichidare a beneficiarilor. Dat fiind faptul că, Planul menționat nu a fost prezentat către expirarea termenului, Plenul Consiliului Concurenței a dispus inițierea investigației referitor la semnele încălcării legislației în domeniul ajutorului de stat de către BNM.

În urma investigației, s-a constatat că, în lipsa unui Plan de restructurare, folosirea ajutorului de stat de către băncile comerciale beneficiare după expirarea a 6 luni de la acordarea acestuia este abuzivă, respectiv băncile comerciale urmează să ramburseze ajutorul de stat în cauză. Totodată, nenotificarea ajutorului de stat de către Ministerul Finanțelor sub formă de garanții de stat în condiții preferențiale pentru SA „Banca de Economii”, BC „Banca Socială” SA și BC „UNIBANK” SA este o încălcare a Legii cu privire la ajutorul de stat.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-68 din 11.12.2015, s-a decis recuperarea ajutorului de stat de care a beneficiat SA „Banca de Economii”, BC „Banca Socială” SA și BC „UNIBANK” SA. În acest sens, BNM și Ministerul

Finanțelor urmează să întreprindă măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la cele trei bănci.

Potrivit informației prezentate de către BNM, de la data retragerii licenței și până la data de 31.12.2018, inclusiv cele 3 bănci comerciale au efectuat rambursări cumulative în sumă totală de 1 747 mil. lei, după cum urmează: SA "Banca de Economii"-873 mil.lei, BC "Banca Socială" SA. – 566 mil.lei și BC"UNIBANK" SA – 308 mil.lei.

Decizia urmează a fi monitorizată în continuare de către Consiliul Concurenței până la recuperarea totală a ajutorului de stat de către BNM și Ministerul Finanțelor.

b) Măsura de sprijin acordată de Comitetul Executiv al Găgăuziei - ÎM "Marigold" SRL.

Plenul Consiliului Concurenței, prin Dispoziția nr. 14 din 15.03.2018, a dispus inițierea procedurii de examinare a cazului de încălcare a legislației din domeniul ajutorului de stat la acordarea măsurii de sprijin ÎM "Marigold" SRL, de către Comitetul executiv al Găgăuziei. Inițierea investigației a survenit ca urmare a acordării măsurii de sprijin ÎM "Marigold" SRL, fără a fi autorizată de Consiliul Concurenței. La data de 11.06.2018, Comitetul Executiv al Găgăuziei a prezentat Formularul general de notificare și Formularul special de notificare a ajutorului de stat individual pentru restructurarea beneficiarilor aflați în dificultate a măsurii de sprijin acordată ÎM "Marigold" SRL.

Plenul Consiliului Concurenței, prin Decizia nr. ASR-14/18-50 din 28.06.2018, a autorizat ajutorul de stat pentru restructurare acordat sub formă de subvenții ÎM "Marigold" SRL, conform Legii UTA Găgăuzia nr. 11-VI/VI din 08.09.2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 77-XXXVI/V din 17.12.2016 a bugetului pentru anul 2017. Valoarea ajutorului de stat a constituit 4 926.94 mii lei.

Potrivit informației prezentate de Direcția Generală de Dezvoltare Economică al UTA Găgăuzia, conform Deciziei Judecătorei Comrat, oficiul Ciadîr-Lunga, nr. 2i-14/2019 din 19.04.2019 a fost inițiată procedura de insolabilitate a ÎM "Marigold" SRL și a fost desemnat administrator al procedurii de insolabilitate.

Conform informației din declarația privind valoarea ajutorului de minimis primit din 22.07.2019, ÎM "Marigold" SRL nu a beneficiat de un alt ajutor de stat pentru restructurare, fiind respectate astfel prevederile pct.9 din Regulamentul privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 6 din 30.08.2013.

În baza informației prezentate, Direcția Generală de Dezvoltare Economică al UTA Găgăuzia urmează să prezinte pe parcurs, în adresa Consiliului Concurenței, informația actualizată privind situația economico-financiară a ÎM "Marigold" SRL, cât și implementarea Planului de restructurare.

c) Ajutor de stat acordat pentru redresarea situației financiar-economice a Î.S. Compania Aeriană "Air Moldova"

În conformitate cu Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-43 din 14.09.2017, s-a decis autorizarea ajutorului de stat acordat de Î.S. "Aeroportul Internațional Chișinău" sub formă de împrumut în condiții preferențiale în valoare

de 75 mil. lei și de Autoritatea Aeronautică Civilă pentru cesiunea creanțelor și eşalonarea datoriilor pentru Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”.

În procesul monitorizării ajutorului de stat a fost constatat faptul că, Ministerul Economiei și Infrastructurii, în data de 14.03.2018, a prezentat Planul de restructurare al Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”. Planul enunțat a fost examinat, inclusiv, de către Autoritatea Aeronautică Civilă, cu expunere pozitivă asupra prognozelor privind creșterea traficului de pasageri și profitabilității rutelor exploatare, precum și viabilitatea Planului în cauză.

Totodată, Contractul de împrumut încheiat între Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova” a fost prelungit de 2 ori pe parcursul anului 2018, a câte 6 luni, respectiv la 15.03.2018 și la 14.09.2018.

4.7. Ajutor de stat sectorial

Ajutor de stat acordat Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în vederea achiziției locomotivelor și restructurării infrastructurii feroviare

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-44 din 02.07.2015 s-a decis autorizarea ajutorului de stat oferit Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, în vederea achiziției locomotivelor și restructurării infrastructurii feroviare.

Ca urmare a monitorizării măsurii date de sprijin s-a constatat faptul că, proiectul de modernizare a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” este în proces de implementare. În anii anteriori de monitorizare a nivelului de implementare a proiectului au fost constatate întârzieri la capitoul de achiziționare a locomotivelor noi și a sistemului informațional de eficiență energetică, fapt care a condiționat nedebersarea integrală a primei tranșe în sumă totală de 25 mil. euro.

Ținând cont de faptul că, măsurile de sprijin autorizate urmează a fi implementate într-o perioadă mai îndelungată acestea vor fi monitorizate în continuare de către Consiliul Concurenței.

Capitolul V. IMPLEMENTAREA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL AUTOMATIZAT "REGISTRUL AJUTOARELOR DE STAT"

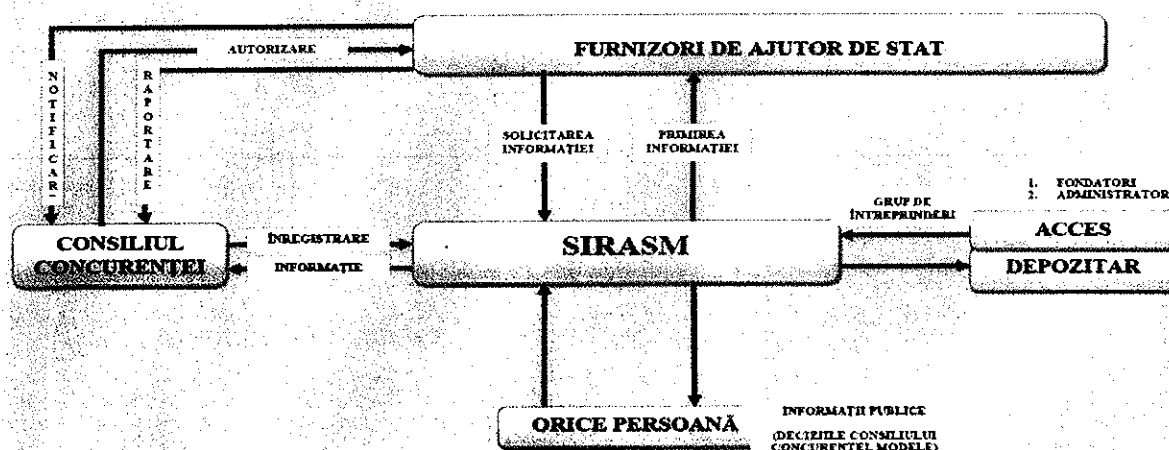
În vederea realizării angajamentului asumat prin art. 342 din Acordul de Asocieră și de necesitatea creșterii transparenței în operațiunile de acordare a ajutorului de stat a fost instituit SIRASM.

SIRASM reprezintă totalitatea mijloacelor software, hardware, informaționale, organizaționale, a sistemelor de transmitere a datelor, a tehnologiilor de utilizare a lor, a normelor de drept și a infrastructurii pentru susținerea informațională a notificării, a evidenței, a monitorizării și a raportării ajutoarelor de stat.

Scenariile de bază prin intermediul cărora se realizează funcțiile SIRASM se divizează în următoarele grupuri: pentru introducerea și actualizarea informațiilor și pentru furnizarea informațiilor.

Figura nr. 5

*Funcționarea Sistemului informațional automatizat
"Registrul ajutoarelor de stat"*

În vederea implementării SIRASM a fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 378 din 27.05.2014 pentru aprobarea Conceptului sistemului informațional automatizat „Registrul Ajutoarelor de Stat” și Hotărârea Guvernului nr.1112 din 06.10.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului Ajutoarelor de Stat.

În anul 2018 a continuat implementarea SIRASM de către furnizorii de ajutor de stat și de minimis. Astfel, pe parcursul anului au fost acordate acces la 143 de furnizori de ajutor de stat, în total 875 de furnizori de ajutor de stat fiind conectați la sistem, dintre care:

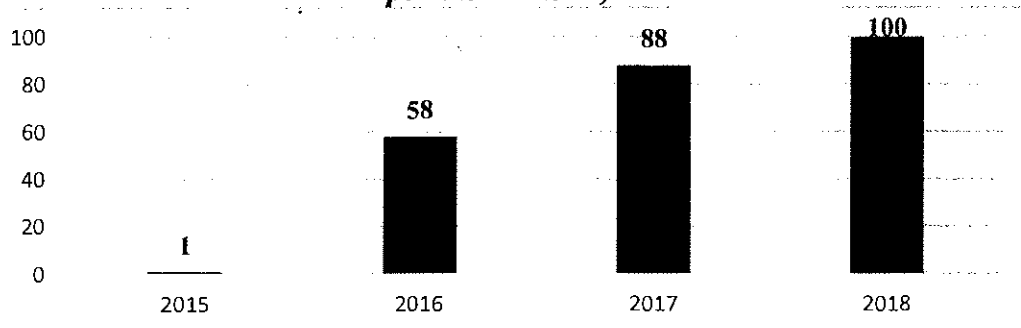
- APC – 45 (100% din potențialii furnizori)
- APL – 814 (87.2% din numărul de autorități publice locale care include furnizorii ce acordă ajutor de stat cu impact asupra concurenței, exceptând 12.8% de autorități locale (comune, sate) ce acordă măsuri de sprijin în valori nesemnificative, cu potențial redus de a distorsiona mediul concurențial)

- Alți furnizori (diferite persoane juridice) - 16

Pe parcursul anilor 2015-2018, ponderea furnizorilor care au raportat ajutoarele de stat, prin SIRASM, este prezentată în Figura nr.6.

Figura nr. 6

Ponderea furnizorilor care au raportat ajutoarele de stat prin SIRASM, %

**Perioada anului 2015 cuprinde lunile noiembrie-decembrie*

Potrivit Figurii nr. 6, se constată că în anul 2018 toți furnizorii de ajutor de stat au raportat măsurile de sprijin prin intermediul SIRASM. Se menține tendința creșterii numărului de autorități publice care utilizează SIRASM. Acest fapt asigură transparența în procesul de colectare și analiza datelor privind ajutoarele de stat și de minimis acordate.

În procesul de examinare a Formulelor de raportare, atât Consiliul Concurenței, cât și furnizorii de ajutor de stat au comunicat prin intermediul sistemului, astfel costurile de corespondență prin utilizarea opțiunii de mesagerie și timpul de transmitere a documentelor fiind reduse.

Implementarea eficientă a SIRASM în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat de către furnizorii de ajutor de stat va contribui și în continuare la:

- asigurarea cu date de acces a furnizorilor ajutoarelor de stat și oferirea în regim permanent a suportului informațional în vederea utilizării SIRASM în mod eficient;
- promovarea utilizării SIRASM de către furnizorii ajutoarelor de stat, în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat, astfel încât să fie eficientizat procesul de implementare a legislației cu privire la ajutorul de stat, actualizarea în timp util a informației din Registrul ajutoarelor de stat.

CONCLUZII ȘI PRIORITĂȚI

Ajutorul de stat este o componentă importantă a politicii economice și în special a politicii de concurență datorită impactului acestuia asupra mediului concurențial. Prin politica în domeniul ajutorului de stat se urmărește corectarea eșecurilor pieței și consolidarea economiei naționale.

Principalii *indicatorii privind măsurile de sprijin raportate pentru anul 2018* au fost:

- valoarea ajutorului de stat raportat (inclusiv pentru SIEG) a fost de 1 108 120 mii lei, ceea ce a constituit 0.58% din PIB;
- valoarea estimată a ajutorului de stat (inclusiv valoarea măsurilor de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale) a fost de 1 757 948 mii lei, ceea ce a constituit 0.93% din PIB;
- valoarea ajutorului de stat autorizat de Consiliul Concurenței a fost de 454 111 mii lei (40.98% din valoarea ajutorului de stat raportată);
- valoarea ajutoarelor de stat existente aliniate a constituit 113 mil. lei;
- cele mai multe ajutoare de stat (80.65% din numărul ajutoarelor de stat raportate) au fost oferite ca scheme de ajutor de stat;
- cea mai mare pondere a ajutoarelor de stat raportată a fost de natura cheltuielilor bugetare, fiind de circa 62% din valoarea totală;
- cele mai multe din ajutoarele de stat raportate au fost pentru dezvoltare regională, acestea constituind circa 48% din valoarea totală;
- cea mai mare pondere din ajutoarele de stat raportate au fost oferite de către APC, acestea constituind circa 87% din numărul total de măsuri raportate;
- valoarea ajutorului de minimis a fost de 127 393 mii lei;
- cele mai multe ajutoare de minimis au fost raportate de către APL, acestea constituind 92.69% din total ajutoare de minimis raportate;
- cea mai mare valoare a ajutorului de minimis (circa 89%) a continuat a fi orientată spre susținerea IMM și prestarea SIEG;
- valoarea măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG a fost de 217 979 mii lei;
- cea mai mare pondere a ajutorului de stat pentru SIEG a fost acordat întreprinderilor ce prestează servicii de alimentare cu apă și de canalizare, colectarea și epurarea apelor uzate și serviciului de salubritate;
- 9 APL au delegat gestiunea SIEG (alimentarea cu apă, canalizare, etc.) prin act de atribuire;
- au fost organizate 78 de evenimente (conferințe, seminare, ședințe consultative pe diferite subiecte), în vederea promovării și ridicării culturii concurențiale în domeniul ajutorului de stat.

Principalele *probleme identificate la implementarea legislației în domeniul ajutorului de stat* continuă a fi:

- 1) cea mai mare pondere din ajutoarele de stat acordate sub formă de facilități fiscale și vamale sunt implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, fiind acordate în baza actelor normative în vigoare

la data adoptării, fără a fi fundamentate pe o analiză economică ex-ante a impactului măsurilor respective asupra mediului concurențial și a fi identificate clar obiectivul de acordare a acestora;

- 2) mecanismul de evidență al facilităților fiscale este insuficient pentru furnizarea informației necesare la examinarea măsurilor de sprijin prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat;
- 3) insuficiența cunoștințelor în domeniul ajutorului de stat a reprezentanților autorităților administrației publice, ceea ce creează dificultăți la implementarea legislației în domeniul ajutorului de stat;
- 4) acordarea ajutoarelor de stat fără ar fi examinate alte posibilități care ar asigura implementarea politicilor publice, dar ar avea un impact minim asupra mediului concurențial.

În acest sens *acțiuni prioritare în domeniul ajutorului de stat* pentru următoarele perioade sunt:

- întreprinderea eforturilor în vederea alinierii schemelor de ajutor de stat instituite înainte de 16.08.2013 la acquis-ul UE în materie de ajutor de stat;
- intensificarea colaborării cu Ministerul Finanțelor în vederea eficientizării mecanismului de raportare și notificare a ajutorului de stat acordat sub formă de facilități fiscale. Reexaminarea în colaborare cu Ministerul Finanțelor a măsurilor de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat;
- colaborarea cu furnizorii în vederea modificării actelor juridice a SIEG, prin impunerea obligației de stabilire a indicatorilor de performanță la atribuirea dreptului de gestiune a serviciului public;
- optimizarea și dezvoltarea SIRASM în vederea eficientizării notificării, raportării și monitorizării ajutorului de stat;
- ridicarea culturii concurențiale în partea ce ține de ajutor de stat atât în cadrul autorităților publice cât și a întregii societăți, inclusiv elaborarea ghidurilor pentru furnizorii de ajutor de stat.

Respectarea prevederilor din domeniul ajutorului de stat va contribui la realizarea obiectivelor vizate, la corectarea disfuncționalităților pieței, la creșterea competitivității întreprinderilor, precum și crearea unui mediu concurențial echitabil.

ANEXĂ TEHNICĂ

Anexa tehnică oferă informații cu caracter general privind sfera de cuprindere a raportului, modul de încadrare a ajutoarelor de stat și de minimis pe obiective, categorii și forme, metode de evaluare a ajutoarelor de stat, precum și sursele de obținere a datelor care au fost utilizate.

Informațiile menționate mai sus au fost grupate pe următoarele Capitoare:

- I. Sfera ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis analizate în Raport
- II. Obiectivele ajutorului de stat și ajutoarelor de minimis
- III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

I. Sfera ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis analizate în Raport

Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova a fost elaborat pe baza „Registrului ajutoarelor de stat”, întocmit conform raportărilor transmise de furnizorii de ajutor de stat, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat.

Ajutoarele de stat și de minimis raportate, care fac obiectul prezentului raport, intră sub incidența:

- Legii cu privire la ajutorul de stat
- Hotărârii Guvernului nr. 1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat
- Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 2 din 30.08.2013
- Regulamentului cu privire la Registrul ajutorului de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.3 din 30.08.2013

II. Obiectivele ajutorului de stat și ajutoarelor de minimis

Încadrarea pe obiective a ajutorului de stat (atât a alocațiilor efectuate în cadrul schemelor de ajutor, cât și a ajutoarelor individuale) s-a efectuat în conformitate cu obiectivul principal al acordării acestora.

III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

Sursele obținerii datelor

Cifrele sunt exprimate în prețuri curente pentru moneda națională și în prețuri curente pentru euro.

Cursul mediu anual de schimb utilizat leu/euro a fost preluat de pe pagina oficială a BNM.

Pentru prezentarea informației privind ajutoarelor de stat și ajutoarele de minimis acordate în perioada de referință au fost utilizate actele normative care conțin scheme de ajutor de stat și/ sau ajutoare individuale și scheme de ajutor de minimis și/ sau ajutoare individuale de minimis raportate de furnizorii.

Raportările au fost solicitate în formă standard, conform Anexei nr.1 și Anexei nr. 2 la Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1112/2016 și au cuprins următoarele elemente:

- Titlul ajutorului
- Baza legală
- Numărul ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Categoria ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Perioada în care se acordă ajutoare de stat în baza acestei măsuri (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Data la care a încetat acordarea ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)
- Obiectivele acordării ajutorului de stat/minimis
- Regiunea
- Originea ajutorului
- Forma de acordare a ajutorului de stat/minimis
- Descrierea formei de acordare a ajutorului de stat/minimis
- Tipul ajutorului de stat/minimis
- Condiții de acordare
- Beneficiarii și quantumul ajutorului de stat/minimis
- Date privind modul de determinare a quantumului ajutorului de stat/minimis
- Observații (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Alte informații și comentarii (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)
- Declarație (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)

Informații de pe paginile web a BNS și BNM:

- produsul intern brut;
- numărul populației;
- cursul mediu anual de schimb leu/euro.

Metodele de evaluare a elementului de ajutor

Cuquantumul ajutorului de stat a fost determinat conform prevederilor din actele normative prin care s-a instituit o schemă de ajutor de stat/minimis sau s-a acordat un ajutor individual, totodată ținându-se cont de legislația secundară, respectiv, Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1 din 30.08.2013).

**LISTA ACTELOR JURIDICE ÎN BAZA CĂRORA AU FOST
ACORDATE AJUTOARELE DE STAT RAPORTATE
PENTRU ANUL 2018**

1. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997, art. 103 alin. (1) pct. 10); Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28 lit. z¹); Hotărârea Guvernului nr. 1165/2016 pentru aprobarea listelor materiei prime medicamentoase, materialelor, articolelor, ambalajului primar și secundar, utilizate la prepararea și producerea medicamentelor
2. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997, art. 103 alin. (1) pct. 32); Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28 lit. y¹)
3. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997, art. 124 alin. (18)
4. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997
5. Legea nr. 289/2017 bugetului de stat pentru anul 2018; Hotărârea Guvernului nr. 819/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a unor categorii de facilități privind TVA conform prevederilor art. 103 alin. (7) din Codul fiscal nr. 1163/1997 și art. 4 alin. (18) lit. b) din Legea nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal
6. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; Hotărârea Guvernului nr. 1574/2002 pentru stabilirea volumului anual de alcool etilic nedenaturat, destinat utilizării în industria de parfumerie și cosmetică
7. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; Hotărârea Guvernului nr. 378/2017 cu privire la stabilirea cuantumului de alcool etilic nedenaturat destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină pentru anul 2017; Hotărârea Guvernului nr. 454/2016 cu privire la stabilirea cuantumului de alcool etilic nedenaturat destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină pentru anul 2016; Hotărârea Guvernului nr. 771/2016 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 454/2016; Hotărârea Guvernului nr. 18/2015 cu privire la stabilirea cuantumului de alcool etilic nedenaturat destinat utilizării în medicină pentru anul 2015
8. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; Hotărârea Guvernului nr. 182/2013 privind aprobarea Listei organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de vărsare la buget a TVA aferentă mărfurilor produse și serviciilor prestate
9. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; Legea nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere
10. Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; Legea nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației
11. Codul nr. 259/2004 cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova; Legea nr. 138/2007 cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare; Hotărârea Guvernului nr. 196/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare; Hotărârea

- Guvernului nr. 809/2015 cu privire la aprobarea Acordului de parteneriat dintre Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anul 2015
12. Codul nr. 259/2004 cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova; Legea nr. 289/2017 bugetului de stat pentru anul 2018
 13. Legea nr. 1515/1993 cu privire la protecția mediului înconjurător, art. 85
 14. Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli; Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural; Hotărârea Guvernului nr. 903/2017 cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.455/2017
 15. Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile; Hotărârea Guvernului nr. 401/2012 cu privire la Fondul pentru Eficiență Energetică
 16. Legea nr. 279/2016 bugetului de stat pentru anul 2017
 17. Legea nr. 182/2010 cu privire la parcurile industriale, art. 12; Hotărârea Guvernului nr. 440/2011 cu privire la acordarea titlului de parc industrial Societății pe Acțiuni „TRACOM”
 18. Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice; Legea nr. 279/2016 bugetului de stat pe anul 2017; Legea nr. 289/2017 bugetului de stat pentru anul 2018
 19. Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28 lit.1)
 20. Legea nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor, pct. 7 al regulilor generale de aplicare a taxei vamale
 21. Legea nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal, art. 4 alin. (18); Hotărârea Guvernului nr. 819/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a unor categorii de facilități privind TVA conform prevederilor art. 103 alin. (7) din Codul fiscal nr. 1163/1997 și art. 4 alin. (18) lit. b) din Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal
 22. Legea nr. 289/2017 bugetului de stat pentru anul 2018; Hotărârea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei nr. 174/2017 cu privire la aprobarea volumului alocațiilor bugetare pentru anul 2018 a proiectelor de cercetări științifice din cadrul programelor de stat pentru anii 2017 – 2018; Hotărârea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei nr. 113/2017 cu privire la aprobarea rezultatelor concursului și a volumul alocațiilor bugetare pentru anul 2018 ale proiectelor pentru „Tinerii cercetători pentru anii 2018-2019”; Hotărârea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei nr. 112/2017 cu privire la aprobarea rezultatelor concursului și a volumul alocațiilor bugetare pentru anul 2018 ale proiectelor pentru „Organizarea manifestărilor științifice internaționale 2018”; Hotărârea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei nr. 111/2017 cu privire la aprobarea

rezultatelor concursului și a volumului alocațiilor bugetare pentru anul 2018 ale proiectelor pentru „Editarea monografiilor științifice (lucrări de valoare) 2018”

23. Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile; Hotărârea Guvernului nr. 1173/2010 cu privire la Agenția pentru Eficiență Energetică; Hotărârea Guvernului nr. 401/2012 cu privire la Fondul pentru Eficiență Energetică
24. Legea nr.289/2017 bugetului de stat pentru anul 2018; Legea nr. 72/2015 bugetului de stat pe anul 2015; Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități
25. Legea nr.102/2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; Hotărârea Guvernului nr. 594/2005 cu privire la aprobarea Procedurii de stimulare a angajatorilor pentru încadrarea în muncă a absolvenților instituțiilor de învățământ superior finanțați de la bugetul de stat
26. Legea nr. 102/2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; Normele metodologice privind acordarea și rambursarea creditelor cu dobândă avantajoasă din bugetul fondului de șomaj pentru crearea locurilor noi de muncă, aprobată de ministerul de resort și banca comercială câștigătoare a concursului din 2005; Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă cu privire la valoarea creditului pentru un loc de muncă nou creat din 2005, emisă de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Instrucțiunea privind acordarea creditelor cu dobândă avantajoasă prin Eximbank S.A. din bugetul Fondului de șomaj pentru crearea locurilor noi de muncă din 2005, aprobată de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Banca comercială câștigătoare a concursului
27. Legea nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat; Hotărârea Guvernului nr. 419/2012 cu privire la aprobarea listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat; Hotărârea Guvernului nr. 476/2012 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat; Hotărârea Guvernului nr. 898/2018 pentru aprobarea obiectivelor și condițiilor parteneriatului public-privat privind modernizarea și eficientizarea activității filialelor Î.S. „Gările și Stațiile Auto”, a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și pentru modificarea unei hotărâri de Guvern
28. Legea nr. 166/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”; Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2016-2020 nr. 01/02 din 11.02.2016, aprobată prin decizia C.R.D Centru; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr. 7/22 din 24.10.2014 cu privire la aprobarea Statutului Î.M. „Servicii Comunal-Locative, Orhei”; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr. 44 din 04.05.2016 cu privire la darea în administrare a terenului; Decizia

Consiliului orășenesc Orhei nr. 5/12 din 07.06.2016 cu privire la subzona Orhei a Zonei Economice Libere Bălți; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr. 4/14 din 25.05.2018 cu privire la negocierea și încheierea unui contract de ipotecă; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr. 6/2 din 05.07.2016 cu privire la negocierea și semnarea contractelor pentru desfășurarea activității de antreprenariat în subzona Orhei a Zonei Economice Libere Bălți

29. Legea nr. 22/2015 privind ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare
30. Legea nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat; Legea nr. 534/1995 cu privire la concesiuni; Hotărârea Guvernului nr. 438/2012 cu privire la inițierea proiectului de parteneriat public-privat pentru concesiunea Î.S. „Aeroportului Internațional Chișinău”; Hotărârea Guvernului nr. 321/2013 cu privire la aprobarea concesiunii activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora; Hotărârea Guvernului nr. 715/2013 pentru aprobarea Raportului privind derularea și rezultatele concursului închis de selectare a concesiionarului activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”; Hotărârea Guvernului nr. 780/2013 cu privire la reconfirmarea aprobării concesiunii activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora
31. Legea nr. 289/2017 bugetului de stat pentru anul 2018; Hotărârea Guvernului nr. 834/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de finanțare din bugetul de stat a proiectelor culturale desfășurate de asociațiile obștești
32. Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal
33. Legea nr. 8/2005 cu privire la Portul Internațional Liber „Giurgiulești”
34. Hotărârea Guvernului nr. 1133/2016 pentru aprobarea Manualului de operațiuni privind implementarea creditului de asistență oferit de Guvernul Republicii Polone
35. Hotărârea Guvernului nr. 364/2008 privind aprobarea Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET); Hotărârea Guvernului nr. 2503-330/2010 privind extindere Programului pe perioada 2011-2013; Hotărârea Guvernului nr. 140/2014 privind extinderea Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor pe perioada anilor 2011-2016
36. Hotărârea Guvernului nr. 774/1997 cu privire la nomenclatorul serviciilor cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale
37. Regulamentul Agenției de Investiții cu privire la modul de acordare a granturilor și subvențiilor în cadrul Programelor Agenției de Investiții, aprobat la data de 26.11.2018
38. Regulamentul Agenției de Investiții cu privire la modul de acordare a granturilor și subvențiilor în cadrul Programelor Agenției de Investiții, aprobat

- la data de 26.11.2018; Proces verbal nr. 01/2018 al ședinței Consiliului de administrare a bugetului pentru implementarea Programului „Promovarea Exportului”; Proces verbal nr. 02 din 12.04.2018 al ședinței Consiliului de administrare a bugetului pentru implementarea Programului „Promovarea Exportului”
39. Regulamentul Agenției de Investiții cu privire la modul de acordare a granturilor și subvențiilor în cadrul Programelor Agenției de Investiții, aprobat la data de 26.11.2018; Proces verbal nr. 01/2018 al ședinței Consiliului de administrare a bugetului pentru implementarea Programului „Promovarea Exportului”
 40. Proces verbal nr. 01/2018 al ședinței Consiliului de administrare a bugetului pentru implementarea Programului „Promovarea Exportului”
 41. Contract de arendă a pământului nr. 166/2014 semnat de către UTA Găgăuzia, Primăria municipiului Comrat
 42. Contract de fidejusiune nr. 1003/2013 încheiat între Primăria municipiului Bălți și BC „Moldincombank” S.A.
 43. Decizia Consiliului raional Sîngerei nr. 9/6 din 28.12.2016 cu privire la transmiterea activelor proprietate publică a Consiliului raional, obiectul nr. 1202/01, traseul de aprovizionare cu apă potabilă centralizat gravitațional din conducta Soroca-Bălți-Sîngerei, I tranșă, în gestiune economică Î.M. „Indmetalcongaz”
 44. Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 2/36-3 din 01.04.2011 despre operarea unor modificări în decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 13/15-1 din 15.12.2009 cu privire la darea în locațiune a unor încăperi din str. București, 64 lit. A (parter) Î.I. „Galeria L-Liubici”
 45. Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 1/50-10 din 19.05.2016 cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de locațiune a unor încăperi de pe str. S. Lazo, 2 lit. A, A1, D, D1, E, G, J, V (clădiri separate, subsol) Centrului de cercetări științifice în domeniul automatizării de pe lângă Guvernul Republicii Moldova”
 46. Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 10/2 din 27.09.2012 cu privire la aprobarea Contractului de împrumut dintre Î.M. „Direcția Troleibuze din Bălți” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Acordul de garanție și susținere a proiectului între municipiul Bălți, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Î.M. „Direcția Troleibuze din Bălți”
 47. Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 10/2 din 27.09.2012 cu privire la aprobarea Contractului de împrumut dintre Î.M. „Direcția Troleibuze din Bălți” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Acordul de garanție și susținere a proiectului între municipiul Bălți, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Î.M. „Direcția Troleibuze din Bălți”
 48. Decizia Consiliului orașenesc Edineț nr. 19/20 din 23.08.2013 cu privire la crearea Parcului Industrial Edineț.

ANEXA III

VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT
PE OBIECTIVE ȘI FORME DE ACORDARE

(mii lei)

Obiectivul	2016						2017						2018										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Obiective orizontale	100831	0	68815	876	0	0	1929	118945	0	31362	428	0	0	6504	103569	10285	0	33174	214	0	0	0	1424
Cercetare-dezvoltare și inovare	72278	0	50	0	0	0	0	74912	0	0	0	0	0	0	85948	10285	0	0	0	0	0	0	1424
Protecția mediului	20937	0	0	0	0	0	0	12473	0	15910	0	0	0	0	10983	0	0	18363	0	0	0	0	0
Susținerea IMM	3668	0	3371	876	0	0	1929	20046	0	2555	428	0	0	6504	0	0	0	2227	214	0	0	0	0
Salvare	0	0	123	0	0	0	0	4927	0	3126	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Obiectivul	2016						2017						2018									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Instruirea angajaților și pentru creșterea de noi locuri de muncă	3947	0	65272	0	0	0	0	6587	0	9771	0	0	0	0	6639	0	0	12584	0	0	0	0
Ajutor sectorial, în funcție de activitatea de economii naționale	97549	0	162477	6	0	0	0	0	0	133396	71	0	0	0	24421	0	0	116815	142	0	0	32600
Ajutor de stat pentru dezvoltare regională	0	0	2090741	0	6656	0	2845	185124	0	67081	63	6365	0	296	274010	0	0	168301	84	1235	0	2358
SIEG	40046	0	22197	48137	181	2266	98318	57087	0	101	43951	6157	0	59231	56929	0	0	2994	56511	18819	2242	41301

Obiectivul	2016						2017						2018										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural	122059	0	0	0	0	0	0	122059	0	0	0	0	0	0	122059	38633	0	0	0	0	0	0	0
Ajutoarele destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale	0	0	38487	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	320438	0	2360521	881	6656	0	4774	426128	0	231838	562	6365	0	6800	524059	48917	0	318290	440	1235	0	0	36382
TOTAL (inclusiv SIEC)	360485	0	2382718	49018	6837	2266	103092	483216	0	231940	44513	12521	0	66031	580988	48917	0	321285	56951	20054	2242	0	77683

ANEXA IV

VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT
PE FORME DE ACORDARE ȘI PE FURNIZORI

(mii lei)

	2016						2017						2018								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Furnizorii de ajutor de stat	Subvențiile și/sau subsidiile	Anularea sau preluarea de datorii	Scutirile, reducerile, amânările și egalările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împruturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvențiile și/sau subsidiile	Anularea sau preluarea de datorii	Scutirile, reducerile, amânările sau egalările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împruturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvențiile și/sau subsidiile	Abocajii begetar	Scutirile, reducerile, amânările și egalările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împruturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
Academia de Științe a Moldovei	3037	0	0	0	0	0	3179	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	
Agencia de Intervenție și Pliși pentru Agricultură	97549	0	0	0	0	0	179782	0	0	0	0	0	0	0	274010	0	0	0	0	0	
Agencia de Investiții	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23390	0	0	0	0	0	
Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	0	0	2362	0	0	0	0	0	2555	0	0	0	0	0	0	0	2227	0	0	0	
Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Agencia pentru Inovare și Transfer Tehnologic	5820	0	0	0	0	0	4490	0	0	0	0	0	0	0	10285	0	0	0	0	0	

Furnizorii de ajutor de stat	2016						2017						2018								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Agencia Proprietății Publice	0	0	7505	0	0	0	2798	0	0	8662	0	0	0	6504	0	0	5919	0	0	0	32600
Autonitatea Aeronautică Civilă	0	0	683	0	0	0	0	0	3538	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Directoratul Liniei de Credit Fondul pentru Eficiență Energetică	3668	0	0	491	0	0	0	20046	0	0	0	0	0	0	0	0	0	298	0	0	0
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*	4175	0	27255	0	0	0	0	1595	0	0	0	0	0	0	10261	0	0	0	0	0	0
Ministerul Economiei și Infrastructurii*	0	0	5845	0	0	0	0	0	1125	0	0	0	0	0	0	0	1125	0	0	0	0
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării*	144789	0	0	0	0	0	0	122059	0	0	0	0	0	0	147789	38633	0	0	0	0	0
Ministerul Finanțelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	142	0	0	0
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale*	44638	0	0	0	0	0	0	49127	0	0	0	0	0	0	47656	0	0	0	0	0	0

	2016						2017						2018								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Furnizorii de stat	Subvențiile și/sau subsubsidile	Anularea sau luarea de datorii	Scutirile, reducerile, amănările și/sau esalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvențiile și/sau subsubsidile	Anularea sau luarea de datorii	Scutirile, reducerile, amănările sau esalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvențiile și/sau subsubsidile	Abogații îngeargare	Scutirile, reducerile, amănările și/sau esalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A																					
Serviciul Fiscal de Stat	0	0	207389	0	0	0	0	0	118062	0	0	0	0	0	0	0	231617	0	0	0	0
Serviciul Vamal	0	0	2108473	0	0	0	0	0	97897	0	0	0	0	0	0	0	77403	0	0	0	0
Unitatea de Implementarea a Grantului acordat de Guvernul Japoniei [Ministerul Economiei]	0	0	1009	385	0	0	1604	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Consiliul Municipal Chișinău	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	249	0	0	0	0	0	0	1684
Consiliul Municipal Bălți	0	0	0	0	6656	0	0	0	0	0	6365	0	0	0	0	0	0	0	1235	0	0
Comitetul Executiv al Căgăuziei	0	0	0	0	0	0	0	10269	0	0	0	0	0	0	1031	0	0	0	0	0	0
Primăria mun. Comrat	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	8
Primăria mun. Edineț	0	0	0	0	0	0	39	0	0	0	0	0	0	39	0	0	0	0	0	0	39
Primăria mun. Orhei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2052

Furnizorii de ajutor de stat	2016						2017						2018						Redu- cerile de preț la bunur- ile și servici- ile furni- zate, inclusi- v vânza rea unor bunur- i mobile și imobil prețul pieței		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		19	20
BC "Moldindomba nă SA	0	0	0	6	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IP "Incubatorul de Afaceri din Dubăsari"	0	0	0	0	0	0	91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IP "Incubatorul de Afaceri din Ștefan Vodă"	0	0	0	0	0	0	234	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	320438	0	2360521	881	6656	0	4774	426128	0	231838	562	6365	0	6800	524059	48917	318290	440	1235	0	36382
SIEG	40046	0	22197	48137	181	2266	98318	57087	0	101	43951	6157	0	59251	56929	0	2994	56511	18819	0	41301
TOTAL (inclusiv SIEG)	360485	0	2582718	49018	6837	2266	103092	483216	0	231940	44513	12521	0	66031	580988	48917	321285	56951	20054	0	77683